

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД “ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА імені ФЕДОРА ПОТУШНЯКА”
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

КНИГА ЗАКАРПАТТЯ:

Анотований
каталог видань 2024 року

*З фондів Закарпатської обласної
універсальної наукової бібліотеки
імені Федора Потушняка*

Річник XXIII

Ужгород • РІК-У • 2025

УДК 015(477.87)

К53

Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2024 року

[Текст] : з фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки ім. Ф. Потушняка. – Річник XXIII / Департамент культури Закарпат. облдержадмін. ; КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка» Закарпат. облради ; уклад. Л. О. Падяк ; добір літ. угор. мовою Є. Й. Слуцька ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2025. – 96 с. : іл.

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2024 року вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов'язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка як центральної книгозбірні регіону та подарованих бібліотеці видань від авторів.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

Укладач **Л. О. Падяк**

Добір літератури угорською мовою **Є. Й. Слуцька**

Відповідальна за випуск **О. А. Канюка**

ISBN 978-617-8596-21-7

© Закарпатська ОУНБ
ім. Ф. Потушняка, 2025

© ТОВ «РІК-У», 2025

Від укладача

Зболем і жалем та ще із здоровою злістю й рішучим спротивом країни і громадськості доводиться констатувати, що ми прожили 2024 рік як третій рік повномасштабної кровопролитної війни та одинадцятий рік від вторгнення російського агресора в Україну.

Книговидання в Україні під час війни переживає складні часи: видавці стикаються з ускладненою логістикою, пошкодженням друкарень та офісів, браком коштів та міграцією співробітників, але ринок не зупинився, а демонструє стійкість, з'являються нові проекти, а попит на книги, особливо українські, зростає.

Порівняльний аналіз українського та регіонального книговидавничого ринку показує характерні тенденції розвитку та виживання у надскладних умовах. В Україні випуск книжкової продукції у 2024 році порівняно з 2023-м зменшився на 23,6% за кількістю видань, про що свідчать дані бібліографічного реєстру книжкової продукції від Книжкової палати. До цього річного показника «Книга Закарпаття...» теж потрапило на 26 видань менше, ніж минулоріч, що демонструє зменшення кількості найменувань на 12,5 %. З огляду на те, що ця статистика зроблена лише за новими надходженнями до центральної книгозбірні регіону, то може бути і певна похибка, але тенденція все ж простежується.

До пропонованого показника потрапили 183 книги, брошури та видання, що продовжуються. Із них 150 видань на Закарпатті вийшло у 2024 році та 13 позицій за 2023 рік, що надійшли до бібліотеки із запізненням, 20 видань з карпатознавства або закарпатських авторів, які видрукувані в інших регіонах України та за кордоном.

Серед публікацій, що вийшли друком на Закарпатті у 2024 році: 33 видання представляють галузі суспільних наук, 6 видань з природничих наук, 10 – з медичної сфери, 37 – художні твори, історія краю висвітлюється у 8 книгах, 89 присвячені іншим галузям знань; вийшло 13 видань, що продовжуються. Прикро відзначати, що у 2024 році не вийшло жодної книги з мистецтвознавства, в Україні, до речі, видання книг цієї галузі знань теж суттєво зменшилося.

У цьогорічному покажчику чи не вперше з'явилася рубрика присвячена військовій справі, де представлено 4 видання, три з яких про російсько-українську війну. Цій животрепетній темі автори також присвячують поетичні й прозові твори.

Щоб задовольнити позитивну динаміку підвищення попиту на українську книгу, необхідне не лише вдосконалення державної підтримки книговидавничої сфери, а й підтримка бібліотек, які надають доступ широкому читацькому загалу до надбань української та світової літератури та сприяють становленню освічених громадян зрілого демократичного суспільства.

НАУКА ТА ЗНАННЯ ЗАГАЛОМ. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦІ

1. **Кібербезпека в транскордонному співробітництві** : міжнар. наук.-практ. конф. : зб. тез доп., Берегове, 15-16 жовт. 2024 р. / М-во освіти і науки України, Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, Ужгород. нац. ун-т. ; ред. : С. Черничко, М. Марусинець, Є. Молнар [та ін.]. – Берегове, 2024. – 166 с. – Текст укр., англ., угор. мовами ; тит. арк. паралел. укр., англ., угор. мовами.

Збірник містить тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Кібербезпека в транскордонному співробітництві», яка відбулася 15-16 жовтня 2024 р. в м. Берегове. Матеріали конференції охоплюють широке коло питань, пов'язаних із забезпеченням кібербезпеки в умовах посиленої глобальної взаємодії. Зокрема, тези доповідей конференції досліджують сучасні кіберзагрози, інтеграцію штучного інтелекту в системи безпеки, трансформації методів кіберзахисту та обмін закордонним досвідом. Учасниками конференції були обговорені підходи до вирішення актуальних питань інформаційної безпеки на міжнародному рівні та надання практичних знань студентам, фахівцям і дослідникам. Організатори конференції: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II та Ужгородський національний університет; співорганізатори: Національний авіаційний університет, IT Step Університет, Пряшівський університет у Пряшеві та Північний університетський центр у Бая-Маре Технічного університету Клуж-Напока.

2. **Лыжечко, Мигаль. Интерфейса** : убрані ст. 2024 / М. Лыжечко, Петро Степан Біров. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 120 с. : іл. – Текст русин. мовою.

Це збірка найцікавіших матеріалів із сайту interfyisa.com, що побачили світ за перші роки роботи проєкту. Вміст публікацій цього популярного видання націлений на широку аудиторію людей, що цікавляться популярною наукою, і були б раді почитати про це русинською мовою.

КОМП'ЮТЕРНА НАУКА І ТЕХНОЛОГІЇ

3. **Вступ до вебтехнологій** : навч. посіб. : [для студентів спец. 122 – «Комп'ютерні науки»] / В. І. Пецко, А. С. Беца, Г. В. Мазютинець, О. В. Міца ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т інформ. технологій, Каф. інформ. управляючих систем та технологій. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 252 с.

Посібник містить матеріали для ефективного засвоєння сучасних вебтехнологій та суміжних галузей знань. Видання охоплює широке коло тем з основ HTML, CSS та JavaScript. Посібник сприятиме формуванню професійних компетентностей, необхідних для успішної діяльності у галузі розробки вебсайтів та вебзастосунків, а також буде корисним для всіх, хто прагне опанувати сучасні вебтехнології та навчитися створювати функціональні й привабливі вебсайти.

4. Несух, Л. М. Методологічні засади менеджменту в теорії та практиці управлінської діяльності : навч. посіб. / Л. М. Несух, О. В. Червякова ; Закл. вищ. освіти «Схід.-Європ. слов'ян. ун-т». – Ужгород : РІК-У, 2024. – 116 с.

Посібник узагальнює досвід багаторічної наукової та практичної роботи авторів у галузі предметних знань менеджменту, зокрема в частині узагальнення та систематизації теоретичних та методологічних положень, які надають системне науково-обґрунтоване уявлення процесу управління.

Навчальний посібник містить матеріали, які можуть успішно використовуватися під час практичних занять та семінарів у закладах вищої освіти, бути цікавим і корисним для підготовки методичних матеріалів та практичних занять у галузі знань «Менеджмент», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», що надає можливість розвивати і систематизувати знання, самостійно їх набувати та використовувати на практиці.

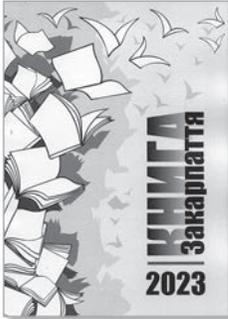
5. Станкевич-Коваль, Катерина. Як створити успішний проєкт – важливу складову проєктного менеджменту / К. Станкевич-Коваль. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 48 с. ; табл.

Видання розповідає про один з інструментів фандрейзингу та допоможе підготувати якісний проєкт. Ми дамо відповіді на запитання, які часто виникають під час підготовки проєкту. А також з'ясуємо, хто такі донори і чому вони дають гроші на реалізацію проєктів? Що таке проєкт і що таке грант? Як обирати ідеї для проєкту? Чому важливо, плануючи проєкт, враховувати ризики? Як скласти бюджет?

Видання розраховане на молодь, представників громадського сектору та новачків у сфері проєктного менеджменту.

БІБЛІОГРАФІЯ І БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ

6. **Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2023 року** : з фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки ім. Ф. Потушняка. – Річник XXII / Департамент культури Закарпат. облдержадмін. ; КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка» Закарпат. облради ; уклад. Л. О. Падык ; добір літ. угор. мовою Є. Й. Слущкої ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У. – 2024 с. : іл.

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2023 р. вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов'язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка як центральної книгозбірні регіону та подарованих бібліотеці видань від авторів.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

7. **Торохтін, Олександр. ...натхненний доробок натхнення...** / О. Торохтін. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2024. – 98 с. : іл.

Видання презентує п'ятдесятирічний доробок автора. У хронологічному порядку представлено щонайповніше відображення публікацій, котрі узагальнюють етапи-періоди роботи.

У передмові викладено розмірковування щодо творчого процесу, як це вже неодноразово ініціювалось автором, на «презентації чорновиків» [«Всплеск», 2003], на десятиріччі видання збірки поезій [«Monstrum X», 2006], у численних есе [«Еще», 1998; «Перемена», 1999; «ТАМ II», 2021] та у влучних узагальненнях інших видань. Подано бібліографічні посилання на публікації сучасників щодо особистості автора. Викладено стисло-алегоричний «статистичний підсумок динаміки» авторства... наведена біографічна інформація.

8. Календар краєзнавчих пам'ятних дат Закарпаття на 2025 рік : рек. бібліогр. посіб. / Департамент культури Закарпат. облдержадмін. ; КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняк» Закарпат. облради ; уклад. : О. О. Шелак, І. В. Когутич-Гаврош, М. Б. Бадида ; бібліогр. ред. Л. О. Падяк ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 332 с.

Календар-щорічник є орієнтиром для громадськості краю у перебігу подій, ювілеїв та пам'ятних дат Закарпаття у 2025 році. Основу календаря складають ґрунтовні розвідки про визначних діячів краю, підготовлені провідними науковцями з різних галузей знань. Окремим розділом подано календар знаменних дат і подій, які відзначатиме в 2025 р. громадськість України та світу.

Представлені матеріали можуть бути використані не лише в бібліотеках краю, але й у регіональній пресі, культосвітніх установах, навчальних закладах тощо.

9. Календар «Просвіти» на 2024 рік / ГО «Закарпат. крайове культур.-освіт. т-во «Просвіта» ; уклад. : П. М. Федака, П. П. Федака. – Ужгород, 2024. – 176 с. : іл.

Календар-альманах «Просвіти» на 2024 р. знайомить з важливими подіями громадсько-політичного і культурного життя Закарпаття, визначними постатями українських вчених, педагогів, письменників, громадських, культурних, церковно-релігійних, політичних і державних діячів, пам'ятками історії і культури краю, діяльністю Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта» та ін.

10. Рухаємося від розумного до мудрого : (філософія) / упоряд. Й. Ганич. – [Ужгород], 2024. – 448 с. : іл.

У виданні упорядник намагається через найкращі взірці філософської думки зосередити увагу української еліти на сприйнятті та оцінюванні нашого непростого сьогодення із наявними досягненнями та недоліками.

11. **Біланчук, Іван Іванович. Греко-католицький Севлюш / І. І. Біланчук.** – Ужгород : РІК-У, 2024. – 312 с.

Книжка є спробою дослідити минуле і сучасність греко-католицької громади у м. Севлюш (Виноградів) Берегівського району не через героїку чи політичні перетворення, а через життя справді скромної частини жителів міста. Основними персонажами є греко-католики – ремісники, землероби, наймити, що входять до своєї конфесії. Вони в центрі досліджень, але не обійшлося без висвітлення виникнення і запровадження унії, особливо у Севлюші. Звичайно, в центрі уваги були і єпископи Мукачівської греко-католицької єпархії та священники описуваного міста. Але все-таки у центрі уваги – долі рядових вірників, які вивчено із метричних книг. Цю спробу зроблено вперше у вивченні релігійного життя краю.

12. **Висіцька, Таміла Федорівна. Ідеальна релігія / Т. Ф. Висіцька.** – Ужгород : ПП Папп І. О., 2024. – 540 с. : іл.

Коли виникла релігія? Коли людина усвідомила, що життя і смерть існують поряд. Усе виникає і зникає. Народитися, щоб померти – несправедливо! І взагалі, мають бути якісь пояснення незбагненим явищам природи? Людина придумала пояснення – релігію. За період існування людства існувало багато релігій. С. Токарев поділяє періоди існування релігій за назвами богів та обрядами: племінні культури епохи палеоліту, неоліту, раннього металу; національно-державні; світові: буддизм, християнство, іслам.

У праці авторки «Монотеїзм» (Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2014) детально розглядалася історія іудаїзму, християнства, ісламу та індуїзму; у цій книжці коротко розглядаються позитивні та негативні риси існуючих релігій з позицій претендента на роль ідеальної релігії. Тема подана у хронологічному порядку виникнення названих релігій.

13. **Висіцька, Таміла Федорівна. Історія Греко-Католицької Церкви від заснування перших християнських конфесій до 2024 року / Т. Ф. Висіцька.** – Ужгород : ПП Папп І. О., 2024. – 366 с. : іл.

Об'єкт даної праці – ГКЦ як конфесія християнської релігії; предмет – виникнення ГКЦ та її розвиток з XVII ст. до 2024 року.

Авторка звертає увагу не лише на констатацію фактів, а й на зіставлення бачення теми, висвітленої у джерелах різних періодів, зокрема дослідниками радянськими, зарубіжними, часів незалежної України. Розповідь про факти та події подаються за даними різних джерел та архівних документів.

14. **Історія Свято-Троїцької греко-католицької парафії м. Ужгород / Свято-Троїц. греко-католиц. парафія м. Ужгород ; авт.-упоряд. : В. Кічера, М. Муска.** – Ужгород : РІК-У, 2024. – 144 с.

У книзі йдеться про становлення греко-католицької Свято-Троїцької парафії в м. Ужгород. Головна увага зосереджена на виникненні, розбудові та організації парафіяльного життя – заснування, будівництво, катехизація і робота з молоддю, організація хорového співу тощо. Акцент робиться на вивченні парафії-Церкви як спільноти вірних, котрі докладали і докладають максимум зусиль для розбудови власної Церкви, єдності, примноження та процвітання парафіяльної громади.

15. **Князь Української Церкви. Митрополит Андрей Шептицький: сторінки життя і діяльності / вступ. ст. М. Вереша ; уклад. : А. Вереш, М. Вереш.** – Ужгород : РІК-У, 2024. – 480 с.

Видання складається з окремих частин, які доповнюючи одна одну, дозволяють досить повно ознайомити читачів з основними аспектами життєвого шляху і багатогранної діяльності Великого Митрополита на благо Української Церкви й українського народу.

До другого та третього розділів, які можна вважати своєрідною хрестоматією, увійшли фрагменти споми-нів, епістолярна спадщина, окремі нариси та художні твори багатьох відомих українців. Своїми думками про місце і роль Андрея Шептицького в українській історії діляться Іван Франко, Василь Стефаник, Андрій Чайковський, Йосиф Сліпий, Іван Огієнко, Євген Чикаленко, В'ячеслав Липинський, Іван Лисяк-Рудницький,

Мілена Рудницька, Юрій Шевельов, Володимир Грабовецький, Ярослав Дашкевич та багато інших славних громадян України. Укладачі не обминули своєю увагою також першого біографічного нарису Митрополита, який належить перу його матері Софії Шептицькій із роду Фредрів.

Книгу завершує вибрана бібліографія пастирських листів і праць Митрополита та література про нього (зафіксовано 1542 позиції).

16. Турок, Михайло. Час не зітре їх слід на Духовній Ниві : (будівничий) / М. І. Турок. – Ужгород : ФОРМ Сабова А. М., 2024. – 241 с.

Чергова книга М. І. Турка присвячена історії зародження, становлення та відновлення Мукачівської греко-католицької єпархії, а також достойним людям Срібної Землі, які боролись у царині духовності за своє віросповідання та свою Церкву.

Соціальна психологія

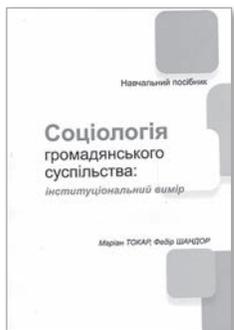

17. **Вірц, Урсула. Убивство душі** : інцест і терапія / У. Вірц ; пер. з нім. В. Кантемир ; вступ. слово С. Вайн ; відп. ред. : І. Семків, С. Вайн. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 336 с. – (Психологія глибин: терапевтична серія).

Інцест є посяганням на гідність людини, порушенням її психічної та фізичної цілісності, що глибоко ранив особистість жертв насильства. Це – убивство душі. Травматичні наслідки сексуальної експлуатації можна порівняти з психологічними стражданнями тих, хто пережив концентраційні табори. Сюди ж входить і колективне почуття безсилля серед професіоналів, які стикаються з цією глибокою травмою.

Авторка розглядає різні варіанти терапії для жертв інцесту, а також порушує резонансне питання про те, чому жертви інцесту так часто потрапляють до терапевтів, які з ними теж жорстоко поведуться. Терапія полягає в пошуку справжньої себе після убивства душі. Вона показує як жінки, що постраждали від сексуального насильства, можуть вийти зі свого психічного «заціпеніння» і налагодити зв'язок зі своїм тілом та емоціями. Питання про сенс і можливість спасіння також стосується духовного виміру теми інцесту.

Ця книга для людей, чия психологічна цілісність було порушено, а також для всіх тих, хто допомагає жертвам інцесту подолати травму та інтегрувати її в своє життя.

18. **Токар Маріан. Соціологія громадянського суспільства: інституціональний вимір** : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти зі спец. 054 «Соціологія» / М. Токар, Федір Шандор ; Ужгород. нац. ун-т, Ф-т суспіл. наук, Каф. соціології та соціал. роботи. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 228 с.

Навчальний посібник укладено для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія», зокрема тих, хто навчається в Ужгородському національному

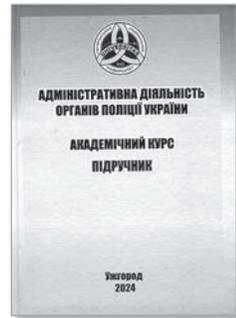
університеті. Зміст сформовано відповідно до освітніх програм підготовки фахівців-соціологів на кафедрі соціології та соціальної роботи факультету суспільних наук УжНУ. Подання матеріалів пропонується у формі акцентованого конспекту лекцій з відповідними коментарями, у яких враховано інноваційні підходи та практичні здобутки для вивчення соціології громадянського суспільства. Головний акцент зроблено на інституціональному вимірі досліджуваної сфери з метою максимального охоплення простору громадянського суспільства та вивчення місця, ролі й значення в ньому людини/громадянина.

Політика

19. Адміністративна діяльність органів поліції України : академ. курс : підручник / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» ; авт. кол. : Т. О. Карабін, Я. В. Ступник, І. С. Сухан [та ін.] ; відп. ред. П. А. Трачук. – Ужгород : РІК-У. 2024. – 316 с.

У підручнику, з урахуванням змін та доповнень до законодавства, розглянуто теоретично правові основи адміністративної діяльності органів поліції України; визначена мета, завдання, форми та методи адміністративної діяльності Національної поліції; з'ясовується адміністративний статус поліцейських; виокремлюється специфіка адміністративної діяльності підрозділів поліції. Підручник розроблений в межах програми спеціалізації «Правоохоронна діяльність» та спрямований на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації для органів поліції, інших правоохоронних органів.

20. Європейська інтеграція: питання політики України у сфері забезпечення прав національних меншин (спільнот) на шляху вступу Української держави в Європейський Союз (на прикладі Закарпаття) : зб. матеріалів учасників наук.-практ. дискурсу (м. Ужгород, 18 верес. 2024 р.) / Упр. національностей та релігій департаменту стратег. комунікацій, національностей та релігій облдержадмін. – обл. військ. адмін., Каф. політології і держ.

упр., ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» ; Центр культур нац. меншин Закарпаття ; під заг. ред. О. Ляха, відп. за вип. Ю. Герцог. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 294 с.

До збірника увійшли статті та повідомлення учасників науково-практичного дискурсу.

21. Кампо, Володимир Михайлович. Юрій Бадзьо: Філософія антиімперського/антифашистського спротиву України : публіцист. есе / В. М. Кампо, Сергій Володимирович Кампо ; передм. та заг. ред. Р. Губаня. – Ужгород : Карпати, 2024. – 168 с. : іл. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Есе присвячено героїчній інтелектуальній та ідейно-політичній боротьбі одного з видатних представників руху дисидентів-шістдесятників, філософу і будівничому незалежної Української держави, ідеологу антиімперського, антифашистського спротиву України в 1960–2010-х рр., громадському і політичному діячу Юрію Васильовичу Бадзьо. На фоні широкомасштабної воєнної агресії рашистів в Україні аналізуються його політична філософія, доктрини постфашизму та російського імперського фашизму, а також тенденції та особливості розвитку українського політичного процесу і державної влади, погляди на суспільно-правове майбутнє України.

Адресовано учасникам українського державотворення, ідеологам антиімперського та антифашистського спротиву України, депутатам усіх рівнів, військовикам, суддям і прокурорам, правоохоронцям, службовцям органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, історикам, філософам, педагогам, правознавцям, журналістам, волонтерам і громадським діячам, вітчизняним та зарубіжним експертам, студентам ЗВО й учням старших класів СШ.

22. Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної студентської конференції «UZHHOROD Міжнародна та регіональна безпека» : навч. посіб. / О. В. Потехін, Ю. А. Клименко, І. Я. Тодоров, В. І. Андрейко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин. – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 312 с.

Посібник призначений для викладання на рівні вищої освіти «магістр» курсу «Міжнародна та регіональна безпека».

Для студентів та аспірантів у галузі міжнародних відносин, науковців, військових, політиків, дипломатів.

23. Формат розвитку відносин України та Європейського Союзу в контексті російсько-української війни, виборчих процесів та прав національних меншин : матеріали ІХ-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Ужгород, 4-5 жовт. 2024 р.] / Департамент освіти і науки, молоді та спорту [та ін.] ; редкол. : Ю. Остапець [та ін.] ; відп. за вип. : М. Зан, В. Гиря. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 359 с.

До збірника наукових праць увійшли доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої актуальним питанням розвитку відносин України та країн Європейського Союзу в контексті російсько-української війни, виборчих процесів та прав національних меншин. Вітчизняні та зарубіжні науковці висвітлюють причини, хід і наслідки російсько-української війни; аналізують проблематику зміни геополітичного статусу України, міжнародних відносин, дипломатичну, військову та фінансову допомогу нашій державі, інформаційно-сміслові наративи в контексті протистояння з ворогом; презентують проблематику виборчих процесів у країнах Європейського Союзу та їх вплив на розвиток відносин з Україною; розглядають публічно-управлінські відносини та особливості взаємодії влади й суспільства у воєнний та поствоєнний період; розкривають зміст етнополітичної безпеки та стабільності у країнах Центральної Європи; визначають проблемні питання життєдіяльності українського соціуму в умовах воєнного стану (волонтерство, біженці й внутрішня міграція, освіта, наука, культура та релігія як фактори формування і збереження національної ідентичності тощо).

Видання розраховане на науковців, аспірантів, студентів, державних службовців та широкий читацький загал.

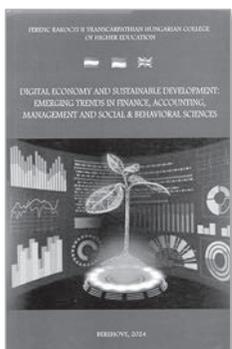
Економіка

24. Пітюлич, Михайло. Регіон: соціально-економічні трансформації в умовах децентралізації : монографія / М. Пітюлич ; НАН України, Закарпат. регіон. центр соц.-економ. дослідж. НАН України. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2024. – 235 с.

У монографії представлено результати дослідження теоретичних і практичних аспектів соціально-економічного розвитку Закарпатської області в умовах децентралізації. Аналізується широке коло проблем, пов'язаних з демографічною ситуацією в регіоні в умовах поглиблення депопуляційних процесів та масштабної трудової міграції, інтеграції внутрішньо переміщених осіб у розвиток територіальних громад області. Значне місце відведено стимулюванню підприємницької діяльності, формуванню механізмів підтримки самодіяльних форм трудовзайнятості в аграрній сфері регіону. Висвітлено тему функціонування релокованих внаслідок російсько-української війни підприємств, вплив результатів їх діяльності на розвиток економіки регіону. Наведено пропозиції щодо вдосконалення механізмів фінансово-кредитної підтримки проблемних територій.

Для науковців, працівників органів влади та місцевого самоврядування, а також усіх, хто цікавиться проблемами розвитку регіону.

25. Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 берез. 2024 р.) / Угор. акад. наук., Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II ; редкол. : С. С. Черничко, І. І. Орос, Р. Й. Бачо [та ін.]. – Берегове ; Ужгород : РІК-У, 2024. – 464 с. – Текст укр., угор., англ. мовами ; тит. арк. паралел. угор., англ. мовами.

Збірник містить матеріали доповідей учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка і сталий розвиток, новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках» щодо висвітлення питань, пов'язаних із новітніми тенденціями у сфері обліку, фінансів, економіки підприємств, менеджменту, маркетингу та загалом «Соціально-поведінкових наук у контексті реалізації стратегії цифровізації економіки в умовах індустрії 4.0» із залученням до розробки рекомендацій відомих міжнародних експертів у міждисциплінарних областях.

26. Vacsó, Róbert = Роберт, Бачо. Kárpátalja társadalmi-gazdasági helyzetének összehasonlítása napjaink kihívásaiban és a jövőbeli kilátások tükrében = Порівняльний аналіз соціально-

економічного становища Закарпаття в умовах сучасних викликів і перспектив майбутнього розвитку : monográfia = монографія / R. Vacsó, Gábor Pataki = Р. Бачо, Габор Потокі ; Закарпат. угор. ін-т ім. Ференца Ракоці II. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2024. – 308 о. – Текст угор. мовою.

Видання складається з трьох частин. У першому розділі подано загальну інформацію про Закарпаття. В цьому розділі у ширшому історичному контексті представлено соціально-економічне становище області в період незалежної України, а також стан підприємництва регіону в теперішній час. Крім того, вказано на особливості асиметричності регіонального розвитку в порівнянні з іншими регіонами України. У другому розділі оцінено та представлено підприємницьку діяльність в регіоні та стратегію його економічного розвитку. У третьому розділі наведено результати досліджень, проведених у роки кризи. Суспільство в цілому, а також самі підприємці повинні були пристосовуватися до змін, спричинених епідемією, або до більш значних змін внаслідок війни в Україні.

Видання рекомендується аудиторії, яка цікавиться суспільними науками, економічною проблематикою, – студентам, експертам, дослідникам та всім тим, хто бажає більш глибоко ознайомитися з економічними та соціальними умовами життя угорської громади Закарпаття.

27. Közgazdaságtan-elmélet: mikroökonómia = Економічна теорія: мікроекономіка : oktatási-módszertani segédlet = навч.-метод. посіб. / összeállította és szerk. : R. Vacsó, G. Pataki = уклад. та ред. : Р. Бачо, Г. Потокі. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2024. – 204 о. – Текст угор., укр. мовами.

Посібник розроблений для забезпечення викладання освітньої компоненти «Економічна теорія: мікроекономіка» для здобувачів економіко-орієнтованих освітніх програм, а також для тих, хто має можливість вивчати дисципліни економічного профілю.

Право. Юриспруденція

28. Бадида, Адріанна Юрїївна. Конституційний контроль у Французькій Республіці: теоретико-правовий вимір : монографія / А. Ю. Бадида ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 388 с.

Монографія присвячена комплексному дослідженню конституційного контролю у Французькій Республіці. Проаналізовано еволюцію конституційної юрисдикції від початку Революції 1789 р. до сьогодні. Зроблено акцент на заснуванні П'ятої Республіки та особливостях правового статусу Конституційної ради – органу конституційної юрисдикції. Особливу увагу в монографії присвячено позиціям Конституційної ради в аспекті захисту принципів та прав людини. Розкриваються наслідки конституційної реформи 2008 р., зокрема, специфіка розмежування повноважень між національними органами влади Франції та органами влади Європейського Союзу та механізм пріоритетного питання конституційності.

Монографія буде цікавою для студентів, викладачів, науковців, суддів, працівників правоохоронних органів, юристів-практиків та усіх, хто цікавиться питаннями конституційного контролю, адже поєднує у собі як історико-правові, так і практичні аспекти, засновані на позиціях, які містяться у рішеннях Конституційної ради Французької Республіки.

29. Герич, Анатолій Йосипович. Міграційний контроль в умовах сучасних викликів : монографія / А. Й. Герич. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 164 с.

Монографія присвячена комплексному дослідженню правового регулювання міграційного контролю в умовах сучасних викликів. Розкрито загальні питання контрольної діяльності, принципи та суб'єкти міграційного контролю в Україні. Значна увага приділена аналізу правового регулювання паспортного контролю, реєстрації громадян за місцем проживання, а також обліку іноземних громадян. Міграційний контроль досліджений на основі нормативних та адміністративних актів, актів судової практики адміністративних судів, а також вплив законодавства європейських країн на національне законодавство.

Може бути рекомендована для науковців, викладачів, аспірантів, студентів юридичних навчальних закладів, працівників публічної служби та використана при вивченні дисципліни «Міграційне право».

30. Державна служба і державний службовець в Україні : навч. посіб. : конспект лекцій та комент. для здобувачів усіх рівнів вищ. освіти зі спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» в Ужгород. нац. ун-ті / Ужгород. нац. ун-т, Наук.-практ. проблем. група здобувачів освіти зі спец. «Публічне управління та адміністрування» в УжНУ, Ф-т сусп. наук, Каф. соціології та соц. роботи, Геогр. ф-т, Каф. геодезії, землеустрою та геоінформатики ; упоряд. : М. Токар, В. Пересоляк, В. Легеза. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 200 с.

Посібник укладено для здобувачів усіх рівнів вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» в Ужгородському національному університеті. Зміст сформовано відповідно до освітніх програм підготовки фахівців-управлінців на кафедрі політології і державного управління факультету суспільних наук УжНУ. Подання матеріалів пропонується у формі стислого викладу лекцій і коментарів, у яких враховано інноваційні підходи та практичні здобутки для вивчення системи державної служби в Україні й професійного статусу державного службовця. Розкрито ключові теоретико- організаційні засади державної служби в Україні, охарактеризовано основні етапи й процедурні аспекти проходження державної служби. Пріоритетний акцент надано законодавчій базі навчальних питань тощо.

31. Ліховіцький, Ярослав Олександрович. Адміністративно-правові засади доступу до публічної інформації в Україні : монографія / Я. О. Ліховіцький ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород : РІК-У, 2024. – 140 с.

Монографія присвячена теоретичним та практичним проблемам адміністративно-правового забезпечення доступу до публічної інформації в Україні. У виданні розкрито поняття та зміст забезпечення доступу до публічної інформації, здійснено аналіз міжнародного правового досвіду забезпечення доступу до публічної

інформації та досліджено стан адміністративно-правового забезпечення доступу до публічної інформації в Україні, запропоновані пропозиції щодо вдосконалення законодавства в даній сфері суспільних відносин. Акцентовується увага на дослідженні поняття та структури адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за доступом до публічної інформації в Україні та розглянуті особливості реалізації права на доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану.

32. Особисті немайнові права особи та права на віртуальні активи в умовах цифровізації: порівняльний аналіз законодавства країн Європейського Союзу : монографія / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Наук.-дослід. ін-т теорії та практики правосуддя ; за ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджул. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 356 с. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Монографія розкриває результати компаративного аналізу національних правових систем європейських держав, які регулюють різні аспекти здійснення особистих немайнових прав особи та прав на віртуальні активи у контексті процесів цифровізації. У виданні висвітлено особливості правового регулювання особистих немайнових прав та права на віртуальні активи в умовах цифровізації в окремих державах Східної та Центральної Європи (Польщі, Естонії, Словаччині та Чехії), Західної та Південної Європи (Сполученому Королівстві, Італії, Іспанії, Монако, Ліхтенштейні, Нідерландах, Німеччині, Швейцарії). Крім того, розкрито міжнародне регулювання цифрових прав та правове регулювання криптовалюти в ЄС. Написання та видання монографії «Особисті немайнові права особи та права на віртуальні активи в умовах цифровізації: порівняльний аналіз законодавства країн Європейського Союзу» відбулося в рамках наукового проекту молодих вчених ДБ-918 «Права на віртуальні активи та особисті немайнові права в епоху цифровізації».

33. Правова природа міжнародного і трансграничного співробітництва : колект. монографія / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т [та ін.] ; за ред. В. С. Журавського, Я. В. Лазура. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 200 с.

Монографія присвячена проблемним аспектам інтернаціоналізації, універсалізації моделей нормативного регулювання співробітництва, а також аналізу особливостей впливу процесів глобалізації та цифровізації на національне законодавство, які суттєво підвищують необхідність у модернізації інституту міжнародного та транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції та за сучасних безпекових викликів. Монографія є актуальним для сучасної юридичної науки дослідженням, адже поєднує у собі як теоретичні, так і практичні аспекти аналізу проблематики вказаного типу наднаціональної кооперації. Написання та видання монографії «Правова природа міжнародного і транскордонного співробітництва» відбулося в рамках наукового проєкту молодих вчених ДБ-921М «Захист інформаційної безпеки при управлінні проєктами міжнародного співробітництва на засадах гарантування національної безпеки України».

34. Правові та інформаційні аспекти забезпечення безпеки в транскордонному співробітництві : зб. тез міжнар. конф. (8 листоп. 2024 р.) / за ред. : Я. В. Лазур, М. В. Менжул, Ю. І. Фетько. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 140 с. – Текст укр., англ. мовами ; тит. арк. паралел. англ. мовою.

Науковий збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Правові та інформаційні аспекти забезпечення безпеки у транскордонному співробітництві», яка відбулася 8 листопада 2024 р. в Ужгородському національному університеті.

Для науковців і науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів юридичних наук, практикуючих юристів та всіх, хто цікавиться юриспруденцією.

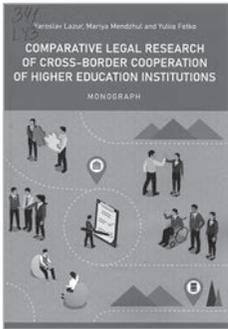
35. Проблеми правового регулювання забезпечення особистих немайнових прав особи та прав на віртуальні активи в умовах цифровізації : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (3 трав. 2024 р., Ужгород – Піза) / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т [та ін.] ; за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджул. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 140 с.

У науковому збірнику опубліковано матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми правового регулювання забезпечення особистих немай-

нових прав особи та прав на віртуальні активи в умовах цифровізації», що відбулася 3 травня 2024 р. у змішаному форматі на базі двох університетів – Ужгородського національного університету та університету м. Піза (Італія).

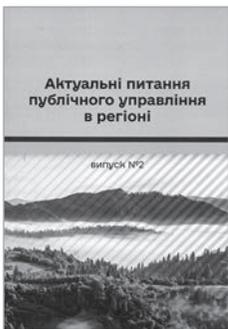
Для наукових та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів правничого напрямку, юристів-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями юриспруденції.

36. Lazur, Yaroslav. Comparative legal research of cross-border cooperation of higher education institutions : monograph / Y. Lazur, M. Mendzhul, Y. Fetko – Uzhhorod : Publishing House «RIC-U», 2024. – 128 p. – Текст англ. мовою.

Монографія присвячена порівняльно-правовим дослідженням транскордонного співробітництва вищих навчальних закладів України, країн Вишеградської групи та Австрії. У монографії аналізується правова основа транскордонного співробітництва вищих навчальних закладів. Розглянуто участь вищих навчальних закладів у програмах Interreg (Міжрегіонального співробітництва) та наведено їх загальну характеристику. Представлено передовий досвід транскордонного співробітництва вищих навчальних закладів, а саме щодо цифровізації освітніх послуг вищих навчальних закладів як каталізатора транскордонного співробітництва; EGTC як організаційної форми реалізації транскордонного співробітництва вищими навчальними закладами та EGTC (Європейське об'єднання територіального співробітництва) як форми реалізації освітніх та наукових проєктів через кордони.

Монографія «Порівняльно-правове дослідження транскордонного співробітництва вищих навчальних закладів» була написана та опублікована в рамках проєкту «Транскордонне співробітництво університетів: теоретико-правова основа» за фінансової підтримки Ініціативного фонду Дунайської конференції ректорів.

Державне адміністративне управління. Уряд. Військова справа

37. Актуальні питання публічного управління в регіоні. – Вип. 2 / Ужгород. нац. ун-т, Ф-т суспіл. наук [та ін.] ; відп. ред. : М. Токар ; редкол. : М. То-

кар, В. Пересоляк, Ю. Остапець [та ін.]. – Ужгород : ФОР Сабова А. М., 2024. – 200 с.

Другий випуск збірника наукових праць містить науково-практичні напрацювання у вигляді тез молодих науковців та їхніх наставників, викладачів, стейкхолдерів, які спеціалізуються на дослідженнях у сфері публічного управління та адміністрування.

Основна мета видання – презентація наукових думок та практико-виробничих орієнтацій, науково-дослідних інтересів авторів. Тематичне спрямування видання – це сучасний погляд на розвиток української системи державного управління, публічного управління та адміністрування, історії українського державотворення, взаємодії публічно-управлінських суб'єктів, вдосконалення публічної служби, еволюції громадянського суспільства, аналізу організаційно-управлінських проблем у різних сферах і напрямках життєдіяльності громадян, а також на дослідження багатогранної регіональної специфіки названої сфери.

Видання стане в нагоді здобувачам різних рівнів вищої освіти, науковцям, викладачам, теоретикам та управлінцям-практикам, публічним службовцям лідерам публічної влади, активістам неурядових організацій та іншим зацікавленим особам.

Військова справа

38. Дев'ян, Володимир. Доброволець : спогади про сина / В. Дев'ян ; передм. Н. Петерварі. – Ужгород : ФОР Ребрик А. І. ; РІК-У, 2024. – 172 с. : іл.

«Доброволець» – це не просто розповідь про одного із сотень тисяч мужніх захисників України, що ціною власного життя захищають рідну землю і стримують лютого ворога далеко від нашого краю. Це вистраждана кожним словом розповідь Батька про Сина, зібрана із коротких розмов, повідомлень, свідчень побратимів та власних спогадів від початку шляху на війну аж до його героїчного завершення.

Кожна сторінка книги розкриває нам правду про війну, її будні, перемоги та поразки, про щоденний героїзм наших воїнів на грані людських можливостей та безвідповідальність, що межує із злочинністю. Це слухна нагода пройти кожен крок дорогами війни поруч із справжнім Патріотом, Воїном, Героєм – Добро-

вольцем Володимиром Дев'яном із мальовничого с. Голубине, що на Свалявщині.

Для широкого кола читачів, юних патріотів України, мужніх захисників та їх родин – щоб пам'ятали, шанували, брали за приклад.

39. **10 бригада «Едельвейс»: 2015–2022** / упоряд. : М. Волков, М. Комарницький, К. Арсені [та ін.]. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 128 с. : іл.

У книжці на основі спогадів нинішніх і колишніх військовослужбовців, а також публікацій в засобах масової інформації, розповідається про більш як шестирічну історію одного з найпотужніших військових з'єднань Збройних сил України – 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс». Хронологічно описано створення та формування бригади, зміни у структурі, навчання, участь в українсько-російській війні на сході в період з 1 жовтня 2015 р. і аж до початку повномасштабного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року. Окремі розділи присвячені гірській підготовці, символіці, гімну, традиціям підрозділу.

40. **«Едельвейси»: історія хоробрих : 2022–2024** / упоряд. В. Сусол ; під заг. ред. Д. Петрюка. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 216 с. : іл.

У книжці використанні матеріали бригадної газети «Едельвейс», пресслужби 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс», газети «Вільний голос» м. Коломия, інтернет-видання «Репортер» (report.if.ua) м. Івано-Франківськ, інтернет-видання «Молодий буківинець» (molbuk.ua.) м. Чернівці.

41. **Часто, Петро. Іван і John** / П. Часто. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 184 с. – Текст укр., англ. мовами.

У книзі йдеться про листування двох офіцерів – українського Івана Кошового, що до війни був шкільним філологом на Луганщині, та американського (афроамериканського) Джона Роджера Кемпбелла. Ще далекий пращур Джона брав участь у визвольній війні американців проти Британії, очевидно, тоді й отримав це прізвище, яке виявилось визначальним для цілого роду.

Це видання, окрім самоцінності власного змісту, може виявитися цікавим своєю двомовністю, оскільки Україна навіть законодавчим чином заохочує суспільство до володіння англійською мовою.

42. Вектори розвитку сучасної освіти: духовність, взаємодія, комунікація, компетентність / М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. у-нт, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна НАПН України ; за заг. ред. : Н. М. Авшенюк, Г. В. Товканиць. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 452 с.

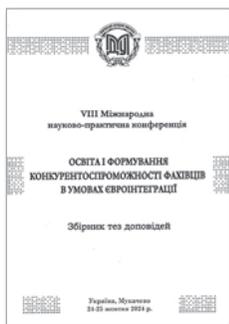
У монографії розглянуто питання розвитку освіти в умовах повсякчасних суспільних викликів і трансформацій та акцентовано увагу на проблеми комунікації, взаємодії, плекання духовності особистості та формування компетентностей в освітньому процесі. Відображено погляди дослідників України, Словаччини, Польщі, Чехії, Румунії, Угорщини на вирішення актуальних завдань професійної підготовки та педагогічної освіти в контексті інноваційного європейського простору освіти і науки.

Адресується фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю з означеної проблеми, докторантам, аспірантам та студентам педагогічних спеціальностей; усім, хто цікавиться актуальними проблемами розвитку сучасної освіти.

43. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : зб. тез доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 24-25 жовт. 2024 р. / М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. у-нт [та ін.] ; редкол. : Т. Д. Щербан [та ін.]. – Мукачево ; Ужгород : [РІК-У], 2024. – 332 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

44. Робота з батьками молодших школярів: інструменти партнерської взаємодії / М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т ; за заг. ред. Г. В. Товканець. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 120 с.

У методичній розробці обґрунтовано теоретичні та практичні аспекти роботи вчителів з батьками молодших школярів на засадах педагогіки партнерства. У сучасному суспільстві об'єктивно назріла необхідність використання нових підходів педагогіки партнерства, конструктивної взаємодії батьків і освітніх організацій, у якій би відбувалося об'єднання виховних сил для гармонійного розвитку особистості дитини. Це педагогіка, яка відкидає систему примусів, заборон, покарань як методів виховання, і взагалі виступає проти насильства в освітньому середовищі. Представлено дієві інструменти партнерської взаємодії, подано цікаві ідеї, методичні поради, рекомендації щодо використання інноваційних форм співпраці ЗЗСО та сім'ї.

Рекомендовано педагогам-практикам сучасного ЗЗСО, здобувачам вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта, батькам, всім, хто цікавиться проблемою моделювання партнерської взаємодії педагогів та батьків.

45. Таємниці старого альбому : шк. минуле Ужан. долини / упоряд. О. Тимофієва. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 36 с. : іл.

Заглянути за лаштунки часу запрошують нас сторінки цього унікального видання. На 52-х світлинах, поміщених у фотоальбомі, відображені вихоплені із плину часу події 100-річної давнини. На них – життя карпатських русинів, жителів 24-х населених пунктів квітучої Ужанської долини, які в 1919–1939-х рр. входили до складу Чехословацької Республіки.

Фотографії, що відкривають невідомі сторінки розвитку шкільництва, просвіти, культури на Підкарпатській Русі стануть яскравим доповненням до вже відомих краєзнавчих розвідок про життя краян в умовах тогочасного розвитку краю.

46. Товканець, Г. В. Тенденції розвитку закладів загальної середньої освіти України наприкінці ХХ ст. – початку ХХІ ст. / Г. В. Товканець, К. О. Кришінець-Андіялошій ; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 300 с.

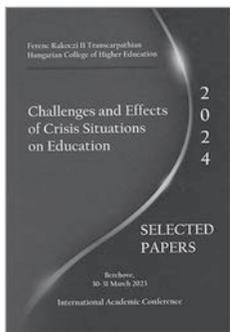
У монографії викладено історико-педагогічні аспекти проблеми розвитку закладів загальної середньої освіти в Україні наприкінці ХХ – на поч. ХХІ століття. Обґрунтовано розвиток ЗЗСО як процес, зумовлений насамперед соціально-економічними зрушеннями в умовах деполітизації системи шкільної освіти та розбудови ринкової економіки й законодавчого нормування в галузі освіти. Виявлено, що кінець ХХ – поч. ХХІ ст. характеризується появою моделі приватних закладів загальної середньої освіти і опорних шкіл, яка ґрунтується на педагогічно доцільному освітньому середовищі, що забезпечує якісну освіту, практичний досвід та створює умови щодо формування компетентностей особистості, здатності й готовності особистості приймати рішення на основі цінностей, робити аргументований вибір і творити власне майбутнє. Зміст навчання учнів у ЗЗСО збагачується культурними надбаннями з урахуванням регіональних особливостей і нових концепцій: освіта як підготовка для життя у соціумі, відкритість освітнього середовища, розвиток вільної особистості з критичним мисленням і здатністю до саморозвитку.

Видання адресоване фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю з означеної проблеми, докторантам, здобувачам другого (магістерського) та третього (докторського) рівня вищої освіти, педагогам і керівникам управлінь з питань освіти, директорам закладів загальної середньої освіти, усім тим, хто цікавиться сучасними підходами до розвитку освітньо-педагогічної галузі в Україні.

47. Jubileumi évkönyv a Nagyberegi Református Líceum fennállásának 30. évfordulójára = Ювілейний щорічник до 30-річчя Великобережського реформатського ліцею / szerk. I. Szamborovszkyné Nagy = ред. І. Самборовскі-Нодь. – Nagyberég ; Ungvár : [RIK-U], 2024. – 252 o. : il. – Текст угор. мовою.

Це видання присвячене тридцятирічному шляху Великобережського реформатського ліцею – навчального закладу, який став осередком духовного, культурного та освітнього життя регіону. У річнику зібрано спогади, фотографії, інтерв'ю з випускниками та викладачами, а також документи, що відображають історію становлення ліцею, його цінності та досягнення. Видання є даниною вдячності всім, хто долучився до творення цієї спільноти.

48. **Krízishelyzetek hatása és kihívásai az oktatásban** : nemzetközi tudományos konferencia, Beregszász, 2023. március 30–31. = **Виклики сучасної освіти зумовлені екстремальними умовами функціонування** : міжнар. наук.-практ. конф., Берегове, 30-31 берез. 2023 р. : tanulmánykötet = зб. наук. праць / II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II ; szerk. E. Berghauer-Olasz, É. Hutterer, I. Greba, K. Pallay = ред. : Е. Бергхауер-Олас, Є. Гуттерер, І. Греба, К. Поллої. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2024. – 652 о. – Текст укр., угор., англ. мовами. ; тит. арк. паралел. укр., угор., англ. мовами.

Збірник наукових праць містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Виклики сучасної освіти зумовлені екстремальними умовами функціонування», яка відбулася 30-31 березня 2023 р. в м. Берегове. Організатор конференції – кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

КУЛЬТУРНА АНТРОПОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ. ЗВИЧАЇ. ТРАДИЦІЇ. СПОСІБ ЖИТТЯ. ФОЛЬКЛОР

49. **Казки Закарпаття в записах Івана Хланти** / КЗ «Обл. орг.-метод. центр культури» Закарпат. облради ; зап. текстів, вступ. ст. та біогр. довід. І. В. Хланти ; упоряд., підгот. текстів, прим. та слов. В. Р. Хланти. – Ужгород : Патент, 2024. – 614 с.

До збірника увійшли кращі зразки українських народних казок Закарпаття усіх жанрових різновидів сучасних талановитих оповідачів Закарпаття, які записав відомий казкознавець-фольклорист Іван Хланта в кінці ХХ – на поч. ХХІ століття.

Для науковців, краєзнавців, учнів, учителів, працівників культури та широкого кола читачів.

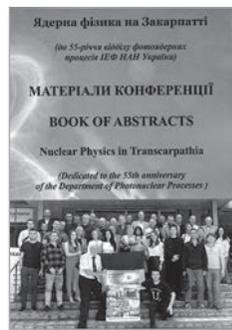
лярна фізика і термодинамічні властивості речовин» написано для студентів 1-го курсу фізичного факультету УжНУ спеціальностей «Середня освіта (Фізика та астрономія)» і «Фізика та астрономія», але може бути використаний студентами інших спеціальностей, наприклад, «Прикладна фізика та наноматеріали». У цій 2-й частині у вигляді окремих шести тем викладено основні поняття термодинаміки та застосування термодинамічних законів і їх наслідків до моделей ідеального і реальних газів. (Частина 1: Жихарев, В. М. Молекулярно-кінетична теорія ідеального газу. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2017. – 104 с.)

Викладений у розділі «Термодинаміка» матеріал висвітлено з детальним поясненням теоретичних питань, їх математичного супроводу (виводу відповідних формул) при розширенні збіркою тематичних (за відповідними темами) і підсумкових тестів та задач, що є корисним для студентів 1 курсу навчання.

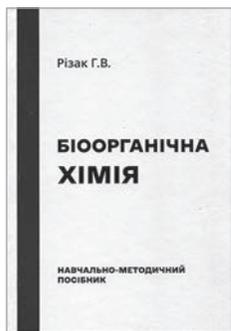
Теоретичний і практичний матеріал посібника може бути використаний для формування лекційних і практичних занять.

52. Ядерна фізика на Закарпатті : (55-річчя від. фотоядер. процесів ІЕФ НАН України) = Nuclear Physics in Transcarpathia : (to the 55th anniversary of the Department of Photonuclear Processes of the IEP of the NAS of Ukraine) : міжнар. конф. 21-23 трав. 2024 р. : наук. праці = international conference. May 21-23, 2024 : proceedings of the scientific works of the conference / Ін-т електрон. фізики НАН України, НАН України ; уклад. : А. М. Завілопуло, В. І. Роман ; відп. за вип. Г. М. Гомонай, Т. Ю. Попик. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2024. – 214 с.

Збірник наукових праць містить матеріали та тези доповідей, представлених на Міжнародній конференції «Ядерна фізика на Закарпатті» до 55-річчя відділу фотоядерних процесів ІЕФ НАН України». Оголошені на конференції доповіді були присвячені дослідженням у галузі експериментальної та теоретичної ядерної фізики, радіаційної фізики, радіоекології й радіобіології, а також фізики високих енергій.

Хімія

53. Різак, Галина Вікторівна. Біоорганічна хімія : навч.-метод. посіб. / Г. В. Різак ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Навч.-наук. ін-т хімії та екології, Каф. орган. хімії ; уклад. Г. В. Різак. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2024. – 668 с.

У посібнику стисло викладено будову, реакційну здатність, хімічні перетворення та біологічне значення органічних (біоорганічних) сполук, у тому числі гетероциклів, ліпідів, вуглеводів, амінокислот, білків і нуклеїнових кислот. Знання закономірностей взаємного впливу атомів у молекулах сприяє формуванню у студентів системних уявлень про будову і хімічні перетворення органічних (біоорганічних) сполук, які лежать в основі процесів життєдіяльності.

Для студентів хімічних, медичних та біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

54. Різак, Галина Вікторівна. Методологія органічного синтезу : навч. посіб. / Г. В. Різак ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Навч.-наук. ін-т хімії та екології, Каф. орган. хімії ; уклад. Г. В. Різак. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2024. – 490 с.

Предметом навчальної дисципліни «Методологія органічного синтезу» є сучасні органічні реакції – ретросинтетичний аналіз, синтетичні методи і технологія проведення синтезів (тактика) та алгоритми (стратегії) сучасного планування синтезів складних органічних сполук. На яскравих прикладах із сучасної наукової літератури продемонстровано ефективність планування синтезів, а також проблеми і перспективи в цій галузі науки. Для успішного засвоєння курсу необхідні знання загального курсу та теоретичних основ органічної хімії, стереохімії.

Посібник включає теоретичний матеріал, який охоплює загальні поняття і підходи органічного синтезу, а також теоретичні відомості, присвячені методам утворення зв'язків певних типів: С-Н зв'язків, С-О зв'язків, С-НаI зв'язків, С-N і С-С зв'язків. Також до посібника включено окремі теми про використання захисних груп, перегрупувань, реакцій елімінування в органічно-

му синтезі. Для засвоєння теоретичного матеріалу наведені питання для самоконтролю.

Посібник призначений для студентів Навчально-наукового інституту хімії та екології УжНУ.

Біологія

55. **Матеріали 78-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія» (29 лют. 2024 р.) = Proceedings of 78th Final conference on biology. Be professors and lecturers of «Uzhhorod National University» (2024. February 29). Т. I = Vol. I / Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т» = Stat University «Uzhhorod National University», Біолог. ф-т = Faculty of Biology ; редкол. : Я. С. Гасинець [та ін.]. – Ужгород = Uzhhorod : [Вид-во УжНУ «Говерла» = Publishing House UzhNU «Hoverla»], 2024. – 114 с.**

Збірник містить наукові матеріали, присвячені основним проблемам збереження флористичного та фауністичного біорізноманіття Українських Карпат. Також розглядаються питання охорони навколишнього середовища, раціонального використання потенціалу агро-екосистем. Висвітлено проблематику фізіологічних та мікробіологічних досліджень в екології та освітній діяльності в біології.

Наведені результати наукових досліджень можуть бути використані як фахівцями різних природничих напрямків, так і широким колом читачів, які цікавляться питаннями біології та екології.

Медицина та медичні науки

56. Актуальні питання фундаментальних дисциплін у медичних закладах вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Рівне, 16 квіт. 2024 р.) / М-во охорони здоров'я України, М-во освіти і науки України ; упоряд. Ю. Ю. Козар. – Ужгород : РІК-У ; Рівне, 2024. – 300 с.

Збірник містить тези доповідей та повідомлень здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський державний медичний університет», Тернопільського національного державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, Полтавського державного медичного університету, Буковинського державного медичного університету, Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», Житомирського медичного інституту, Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie (MANS) у рамках проведеної 16 квітня 2024 р. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання фундаментальних дисциплін у медичних закладах вищої освіти».

57. Ганинець, Павло Павлович. 50. Роки, віддані людям : док.-публіцист. оповіді / П. П. Ганинець, Юрій Васильович Макара, Василь Іванович Нитка. – Ужгород : Патент, 2024. – 216 с. : іл.

Ця книга про професійні здобутки, життєві стежки-дороги випускників медичного факультету Ужгородського університету 1974 року. Вони – тоді ще юні, але цілеспрямовані й амбітні – уже студентські роки взяли собі за девіз: «Світлячи іншим, згораю сам» («*Aliis fulgens, me ipsum comburo*»). А зараз працюють у Києві, на Закарпатті, та в інших областях України, а також у Словаччині, Угорщині Естонії, Латвії, Польщі, Грузії, США та Ізраїлі.

Читач також ознайомиться з плеядою тодішніх викладачів медфаку.

58. Колесник, Андрій. **12 кроків молодого науковця в загальній медичній практиці** / А. Колесник ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Мед. ф-т № 2, Каф. сімейн. медицини та амбулатор. допомоги. – Ужгород, 2024. – 118 с.

Видання має на меті допомогти лікарям загальної практики зробити перші кроки в науковій діяльності, тому більшість прикладів стосується галузі сімейної медицини. При цьому даний посібник може стати путівником у ході будь-якого дослідження в медицині та навіть деяких інших сфер; закріплює впевненість дослідника в його діях; дозволяє, нічого не випустивши, чітко й ефективно провести заплановане дослідження та навіть оформити його результати.

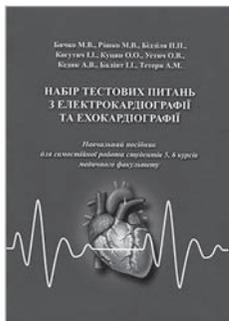
59. Маруха, Роман. **Marukha. Рецепт мрії** / Р. Маруха. – Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2024. – 248 с.

Маленькі історії про життя, серйозні й не дуже, які допоможуть майбутнім лікарям стати кращими, мотивують, заспокоють, дадуть поради всім тим, хто лише розпочинає свій шлях. А людям, що не мають жодного відношення до медицини покажуть, що насправді ховається за лікарем, якого Ви знаєте і якому довіряєте.

60. **Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної студентської конференції «Uzhhorod Medical Students' Conference»**, 17-19 квітня 2024 р. / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т» [та ін.] ; уклад. В. В. Діброва. – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 208 с. – Назва обл. : XXI Міжнародна науково-практична студентська конференція «Uzhhorod medical student's conference», 2024. – Назва обл. : UMESCO: Uzhhorod Medical Students Conference, 2024.

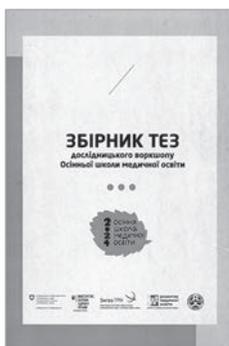
Збірник матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної конференції з участю студентів та молодих вчених «UZHGOROD MEDICAL STUDENTS' CONFERENCE» включає всі наукові роботи молодих науковців, які брали участь у проведенні конференції в період 17-19 квітня 2024 р. та підтверджує активну роботу науковців-медиків України та країн ближнього зарубіжжя в розвитку медицини та науки на сучасному етапі.

61. Набір тестових питань з електрокардіографії та ехокардіографії : навч. посіб. для самот. роботи студентів 5, 6 курсів мед. ф-ту / М. В. Бичко, М. В. Рішко, П. П. Бідзіля, І. І. Когутич, О. О. Куцин, О. В. Устич, А. В. Кедик, І. І. Балінт, А. М. Тетеря ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Мед. ф-т, Каф. госпіт. терапії. – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 140 с.

Видання має на меті сприяти кращому вивченню студентами навчального матеріалу з практичного освоєння електрокардіографії та ехокардіографії, елементів функціональної діагностики та ургентних станів у кардіологічній практиці. Багато елементів ЕКГ та ЕхоКГ детально характеризують морфо-функціональні особливості та стани серця, дозволяють детально провести диференціальну діагностику та логічно оптимізувати лікування.

62. Осіння школа медичної освіти : зб. тез дослід. воркшопу за матеріалами наук. конф. (м. Ужгород, 27 верес. 2024 р.). – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 100 с.

Збірник присвячений сучасним проблемам медичної освіти в Україні.

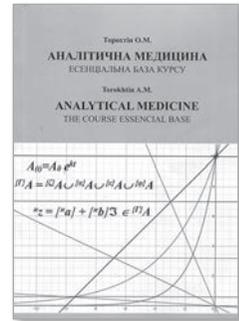
63. Сучасні аспекти збереження здоров'я людини : зб. праць XVII Міжнар. міждисциплінар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 12-13 квіт. 2024 р.) / ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» [та ін.] ; за ред. Т. М. Ганича. – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 261 с.

Збірник праць конференції містить актуальні науково-практичні матеріали щодо підтримання здоров'я людини в сучасних умовах, зокрема, оздоровлення населення природними засобами, у т.ч. лікувальними травами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження і збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології у сучасних умовах.

64. Торохтін, О. М. = Torokhtin, A. M. Аналітична медицина. Есенціальна база курсу : (нарратив [еволюції живого]) = **Analytical medicine. The course essential base** : (narrative [of the evolution of living beings]). – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2024. – 172 с. – Текст паралел. укр., англ. мовами.

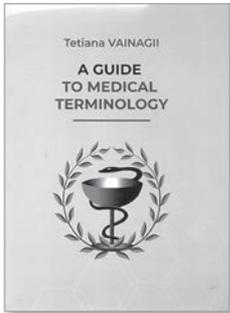
Есенціальна база Аналітичної медицини – подає принципові положення концепції; стислий зміст фундаментальних теоретичних засновків філософсько-математичного тлумачення біологічних процесів життєпідтримання. Означено множину категорій та показано їх логічно-функціональний взаємозв'язок, запропоновано нотаційну систему. Узагальнено аксіоматичні принципи концепції. Елементарні базисні реакції розглядаються як протосимптоми, котрі, будучи інтегровані, формують цілісну об'єктивну «картину» функціонально-дієвої реальності біологічних систем (БС) – із усім різномайттям спроможностей захисту, відновлення, вдосконалення. Методологія адекватно-однозначного відображення клінічних явищ/подій/процесів/станів (ЯППС) в n-вимірному діагностичному просторі сприяє виявленню та діагностиці порушень перебігу реакцій, зазначаючи шляхи оптимізації лікувально-відновлювальних впливів. Виокремлена необхідна – вирішально-єдина, – множина акторів життєпідтримання: реакційно-квазі-індиферентні структури (РКІС), котрі представляючи «мішені», – сприймають агенцію і функціональність котрих втілює перцепцію будь-яких впливів (у тому числі і лікувально-відновлювальних), симультанно регулюючи перебіг компенсаторно-адаптаційних реакцій. Гіпотетично відтворені шляхи еволюційного формування БС. Запропоновано спосіб транспарентно-мультиплікативного співставлення дієвості РКІС для оцінки якості і кількості життєпідтримання (у сенсі тестування компенсаторно-адаптивної дієздатності БС). Гіпотетично означена необхідно-достатня «комплектація» складових життеорганізації, – спільно-єдиних для флори і фауни та їх залежність від юкстаректетику, апріорно підтверджену стратиграфічними шкалами еволюційно-філогенетичних процесів БС, зумовлену вдосконаленням компенсаторно-адаптаційних механізмів, «збурюваних» змінами середовища, здатними мобілізувати спротив навіть атавістичних реакцій.

Метричне визначення компенсаторного резерва БС засновано на широкодіапазонному спектральному аналізі енергетичних абсорбційно-емісійних випромінювань, котрі дезавуаують учасників-фігурантів життєпідтримуючих реакцій, означаючи можливі напрямки керування ними, – безпосередньо (фармакологічно) через η -окіл та/або опосередковано (фізіотерапевтично) через ЮРС. Показана спрямованість дії саногенних

чинників, котрі здатні регулювати процеси ентропії в організмі (принципового джерела енергії життєпідтримання), – і однозначно спрямовані на встановлення балансу між активацією-збуренням та компенсаторною-релаксацією – являючи, крім того «мірило» здоров'я.

Видання є підручним засобом та джерелом есенціальних ідей-засновків для науковців-дослідників, зацікавлених у віднаходженні розв'язків функціонально-діагностичних задач за використання математично-розрахункового підходу, заснованого на емпіриці клінічних ЯППС, розраховано на викладачів університетських закладів, практичних лікарів, дослідників, фахівців медичних спеціальностей, студентів та усіх зацікавлених у використанні математичних розв'язків медико-біологічних та клінічних задач лікувально-діагностичного та відновлювально-реабілітаційного змісту.

65. Vainagii, Tetiana = Вайнагії, Тетяна. A Guide to Medical Terminology = Довідник з медичної термінології : study guide = нав. посіб. / Т. Vainagii = Т. Вайнагії ; Ministry of Education and Science of Ukraine, State higher educational institution «Uzhhorod National University», Medical Faculty № 2 [та ін.]. – Uzhhorod = Ужгород : RIK-U = РІК-У, 2024. – 166 р. – Текст англ. мовою.

Навчальний посібник розрахований на студентів другого (магістерського) рівня підготовки за спеціальностями 22 галузі знань «Охорона здоров'я». Він спрямований на розділення медичних термінів на складові частини, написання та вимову медичних термінів, а також на вивчення значення медичних термінів грецького та латинського походження. Його основними завданнями є: закласти студентам основи медичної термінології та мови; допомогти студентам освоїти розуміння та використання основної анатомічної та клінічної термінології та підготувати студентів до складання тесту з англійської мови як складової І етапу Державного кваліфікаційного іспиту. Навчальний посібник організований у три частини та шість додатків, які разом представляють основні компоненти медичних термінів, пояснюють мовні правила, відповідно до яких медичні терміни будуються та функціонують, містять вправи для повторення та картки, які можна використовувати для перевірки та, як наслідок, покращення знань студентів з анатомічної та клінічної медичної термінології. Навчальний посібник містить матеріали для аудиторної роботи, а також для самопідготовки та самоконтролю.

66. Атмосферна корозія телекомунікаційних оптичних середовищ для халькогенідної фотоніки / В. Міца, Р. Голомб, Г. Ловас, О. Кондрат, М. Береш, А. Цитровський, Л. Химіч, А. Чік. – Ужгород ; Будапешт ; Дебрецен, 2024. – 128 с.

Монографія присвячена дослідженню взаємозв'язку структури і емісійних властивостей об'ємних стеклол GeS₂, одержаних з різних технологічних умов. У рамках теорії наногетероморфного склоутворення теоретичними і експериментальними спектроскопічними методами в монографії приводяться дані, що підтверджують гіпотезу про формування змішаного середнього порядку в с-GeS₂ кільцевими фрагментами двовимірної шаруватої високотемпературної β-GeS₂ та тривимірної низькотемпературної α-GeS₂ кристалічних фаз. На основі поєднання теоретичних розрахунків коливного спектра кільцевих кластерів та спектроскопічних досліджень виявлено, що загартування розплаву дисульфиду германію від T₂=1273 K з V₂=1.5-102 K/c в порівнянні з T1V1 (T₁=1193 K, V₁=102 K/c) та T3V2 (T₃=1373 K), призводить до зростання в структурній матриці структури с-GeS₂ (T2V2) частки кластерів низькотемпературної α-GeS₂ фази порівняно з їх вмістом в с-GeS₂ (T1V1) та с-GeS₂ (T2V2). При природному старінні с-GeS₂ (T2V2) у спектрі фотолюмінесценції зі сколу домінує «фіолетова» емісія при 2.82 та 3.0 eV, характерна для ФЛ розчину кварцеподібного GeO₂ у воді і емісії модельного гідратованого кластера. У спектрах ФЛ дисульфиду германію, одержаного при T1V1 та T3V2, домінує емісія в зеленій області спектра, характерна для нанодротів GeO_x. Виявлено кореляцію між умовами загартування розплаву дисульфиду германію від T3V2, збільшенням в структурній матриці с-GeS₂ (T3V2) «дефектних» 5-члених кільць зі слабкими Ge-Ge зв'язками та зростанням інтенсивності «червоної» емісії зі сколу при старінні окисненої поверхні с-GeS₂ (T3V2) при 1.60, 1.89 та 1.98 eV характерної для емісії модельного дефекту типу -OCeX₃ (X=OCeH₃) в субстехіометричному окису GeO_x. Запропоновано модель деградації поверхні при старінні в природних умовах.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО. ЗЕМЛЕРОБСТВО. ТВАРИННИЦТВО. ПОЛЮВАННЯ. МИСЛИВСТВО. РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

67. Бігун, М. Ю. Лісова політика, економіка і екологія – єдині / М. Ю. Бігун, Михайло Степанович Липчей, Микола Васильович Ластовецький. – Ужгород : Патент, 2024. – 280 с.

У книзі висвітлено пропозиції щодо об'єднання всього комплексу лісового господарства з лісовою економікою, лісовою екологією у єдину національну лісову політику, яка повинна забезпечити покращення соціальної сфери та рівня життя українського народу, що є сьогодні архіважливим для України.

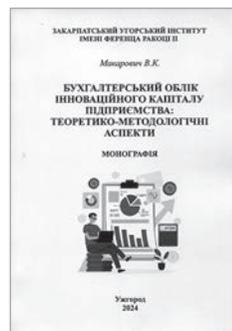
68. Літераті, Тетяна. Винна історія Закарпаття : архіви, реал. події, іст. сорти винограду / Т. Літераті, Ольга Тоїчкіна, Вікторія Алексович. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 252 с. : фот.

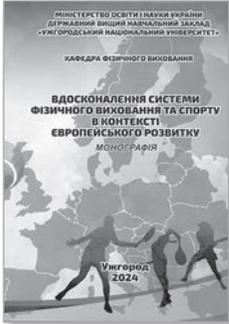
Краєзнавче видання «Винна історія Закарпаття» є спробою дослідити історію виноградарства й виноробства на території сучасної Закарпатської області від найдавніших часів до сучасності. Які сорти винограду культивували в краї здавна, якими були традиції збору врожаю, яке вино виготовляли з локальних сортів, де його можна було скуштувати – про усе це і набагато більше розкаже видання, над яким автори працювали кілька років. Зміст його буде цікавим як для фахівців виноробної сфери, так і для широкого кола читачів – для всіх, хто цікавиться історією та любить вино.

69. **Макарович, В. К. Бухгалтерський облік інноваційного капіталу підприємства: теоретико-методологічні аспекти** : монографія / В. К. Макарович ; Закарпат. угор. ін-т ім. Ференца Ракоці II. – Берегове, 2024. – 330 с.

Монографію присвячено питанням удосконалення обліку інноваційного капіталу підприємства. Теоретично обґрунтовано необхідність обліку та звітування про інноваційний капітал підприємства в умовах економіки знань. Розкрито обліковий аспект сутності інноваційного капіталу та його складових. Окреслено потреби і запити користувачів інформації про інноваційний капітал підприємства. Визначено конститутивну роль бухгалтерського обліку в забезпеченні реалізації інноваційної діяльності підприємства. Здійснено критичний аналіз чинної моделі фінансового обліку інноваційного капіталу. Запропоновано облікове відображення інноваційних комплементарних активів, інноваційної власності. Удосконалено управлінський облік інноваційного капіталу. Запропоновано додаткове розкриття облікової інформації про інноваційний капітал підприємства.

Видання призначене для докторантів, наукових співробітників, аспірантів, викладачів, здобувачів вищої освіти та широкого кола читачів, які поглиблено цікавляться проблемами розвитку бухгалтерського обліку і аудиту.

70. Вдосконалення системи фізичного виховання та спорту в контексті європейського розвитку / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Каф. фіз. виховання ; Н. Я. Бондарчук, Є. О. Карабанов, І. І. Маріонда, Е. М. Сивохоп, В. А. Товт ; за заг. ред. І. І. Маріонди. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 250 с.

У монографії проведено теоретичний аналіз вдосконалення системи фізичного виховання та спорту в контексті європейського розвитку, вивчено сучасні тенденції, методи та інноваційні технології, а також розглянуто проблеми і перспективи розвитку фізичної культури та спорту населення. Монографія може стати цінним доробком у розвитку фізичного виховання та спорту в Україні та Європі, а також надати науковцям, педагогам та фахівцям, які досліджують споріднені проблеми, цінний інструмент для подальших досліджень з вдосконалення системи фізичного виховання та спорту в різних країнах.

**МОВА. МОВОЗНАВСТВО.
ЛІТЕРАТУРА.
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО**

*Лінгвістика. Мовознавство.
Мови*

71. **Шоля, І. С. Динаміка іменника жителів м. Ужгорода у ХХ ст. : монографія / І. С. Шоля ;** М-во освіти і науки України, Держ. торг.-економ. ун-т, Ужгород. торг.-економ. ін-т. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 328 с.

Видання присвячене власним особовим іменам жителів м. Ужгород у ХХ столітті. У праці досліджено склад та динаміку іменного репертуару ужгородців. Для цього встановлено етимологічний склад іменника мешканців м. Ужгород, визначено найуживаніші, широкоживані, маложивані й рідкісні чоловічі та жіночі імена, з'ясовано залежність складу імен від екстралінгвальних чинників (національної та конфесійної належності їхніх носіїв, впливу державних інституцій), простежено якісне й кількісне оновлення іменника протягом досліджуваного періоду, здійснено порівняльний аналіз українського іменника м. Ужгород з ідентичними матеріалами інших міст України; виявлено основні закономірності й тенденції розвитку іменника м. Ужгород впродовж ХХ століття.

Джерельною базою дослідження послужили матеріали метричних книг реєстрації актових записів м. Ужгород, які зберігаються в Закарпатському державному обласному архіві.

Для філологів, фахівців у галузі ономастики, етимології, для викладачів, аспірантів, студентів, для усіх, хто цікавиться власними особовими іменами.

72. **Ukrainisztika Magyarországon és a határon túlön III. : a 2023. október 12-13-án megrendezett nemzetközi tudományos konferencia előadásainak anyagai = Україністика в Угорщині та поза її межами III. : матеріали міжнар. наук. конф. 12-13 жовт.**

2023 р. / Nyíregyházi Egyetem, Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Ukrán Nyelv és Kultúra Intézetі Tanszék = Ніредьгаз. ун-т, Ін-т мовознавства та літературознавства, Каф. укр. мови та культури ; szerk. : E. Balla, V. Stefuca, E. Bárány, A. Pószе = ред. : Е. Балла, В. Штефуца, Є. Барань, А. Певсе. – Ніредьгаза ; Ужгород : РІК-У, 2024. – 268 с. – Текст угор., укр. мовами.

Збірник наукових праць містить статті учасників міжнародної наукової конференції (Ніредьгаза, 12-13 жовт. 2023 р.), у яких висвітлено проблеми українського мовознавства та літературознавства, історії та фольклористики, представлено теоретичні та практичні питання перекладознавства, запропоновано нові методи викладання української мови та літератури, порушено питання українсько-угорських мовних та літературних взаємин.

Література

73. Бабинець, Марія Юрїївна. Коли й душа плаче : проза, поезія / М. Ю. Бабинець ; передм. І. Ю. Козака. – Ужгород : Патент, 2024. – 126 с.

У своїй книзі авторка від щирої душі розповідає про наболїле. З любов'ю до Господа, природи та людини висловлює свої почуття. Вона чуйний лірик і ніяк не може змиритися зі злом.

Із швидкістю вітру пролетїли роки, але у її серці залишився біль, про який не змогла забути. Читач дізнається про нелегку долю дітей-сирїт, а також про мужніх людей.

74. Басараб, Михайло Михайлович. На мольберті життя : поезії й есе / М. М. Басараб ; вступ. слово В. Густі. – Ужгород : Карпати, 2024. – 108 с.

У своїй книзі віршів автор ніби вимальовує на тлі давньої та новїтньої історії України і світу своє життя і долю свого покоління. Треба віддати належне історико-досліднику, науковцю, педагогу М. Басарабу. Його поезії мудрі, виважені, глибокі, планетарного рівня.

У наш тривожний час вони звучать неповторно тепло і привабливо, спонукаючи до роздумів і катарсису.

75. **Бризгун-Шанта, Леся. Запалала наша ватра** : зб. оповідань з табор. життя, про героїв, слав. і добрих людей, з природи та інше / Л. Бризгун-Шанта ; вступ. слово Ю. Старосольського. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І., РІК-У, 2024. – 340 с.

Леся Бризгун-Шанта – українська письменниця, член спілки письменників України, багаторічний секретар управи Об'єднання працівників літератури для дітей і молоді ім. Леоніда Глібова, художниця, мистецтвознавиця, громадська діячка. Із 1948 р. проживала в Канаді. Вона – автор багатьох книжок для дітей, лауреат літературних премій. Нова книга, написана з нагоди 100-ліття Пласту та 50-ліття оселі «Сокіл» Українського національного об'єднання в м. Гакстон (провінція Онтаріо в Канаді), розповідає читачам про пластунів, життя у таборах Пласту в Канаді, боротьбу пластунів у Карпатській Україні та містить багато пригод і оповідань для дітей.

76. **Бурмек-Дюрі, Микола Миколайович. Застрельте мене, не мучте!..** : вакерка / М. М. Бурмек-Дюрі ; передм. В. Горвата. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І., 2024. – 304 с. : іл.

У пропонованій книжці письменник свідомо відмовився від традиційної структури прозового твору, стрижнем якої є класична конструкція «зав'язка-кульмінація-розв'язка», яка мала б наштовхувати якщо не на дидактику, то на певні читацькі висновки. Тексти нової книги пропонують інше, інакше читання, в якому часто немає очікуваного сюжетного завершення.

Можна сказати що в основі естетики вакерок є оповідь, сюжет, які дозволяють пізнавати життя, знаходити в його перипетіях загальнолюдські моменти і разом з тим екстремальні як для неромського сприйняття моменту.

Майстерність автора полягає перш за все в драматургії подій, побудові діалогів, базованих на інтуїції й тонкому знанні психології.

77. **Валтон, Арво. Сині краплини** : (оповідання, казки, поезії, мініатюри, афоризми) / А. Валтон ; пер. М. Антоненко. – Ужгород, 2024. – 192 с.

У творах А. Валтона (нар. 1935 р.) осмислюються одвічні теми: буття і небуття, етичного кредо людини, національної ідентичності тощо. У деяких творах присутня амбівалентність у зображенні особи чи явищ буття.

78. Вербицький, Владислав. Голоси всередині : [міст. роман] / В. Вербицький. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 304 с.

У невеличкому містечку, де всі один одного знають, несподівано з'являється загадковий приватний психолог. Його ідентичність приховує страхітлива маска і чорна мантія. Здавалося б, хто у здоровому глузді згодиться на сеанс із ним? Проте з часом потік клієнтів до психолога стає нестримним, а його новітня методика – когнітрансферинг – отримує загальне визнання та демонструє феноменальні результати, покращуючи життя його клієнтів.

Щовечора капітан Центру спецоперацій «А» Олександр Кобринський перечитує щоденник Володимира, намагаючись знайти відповіді, відмовляючись повірити написаному. Невже таке можливо? Невже він дійсно таке міг? Невже це правда?.. Проте факти говорять самі за себе, а вони річ – беззаперечна...

79. Габорець, Василь Степанович. Скарби одвічної краси : поезії / В. С. Габорець ; передне слово І. Хланти. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І., РІК-У, 2024. – 376 с.

Слово автора – вагоме й добротне – доходить до серця читача, бо несе в собі заряд життєвої сили та енергії. Поет глибоко вникає в життя. Він пише про ліричного героя дужого і внутрішньо красивого, працьовитого і патріотично наснаженого. Творам В. Габорця притаманна гранична простота й лаконізм, образність у поєднанні з народнопоетичними джерелами.

80. Ганусинець, Діана. Лінія у Бога на долинах : [поезія] / Д. Ганусинець ; передм. О. Чепелюк. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 104 с.

Збірка – поетичний первісток автора, який, наче перший весняний промінчик, виграє химерними образами на тонких гранях людського життя. Збірка висвітлює глибоке розуміння світу й окремої особистості, палітру людських почуттів, болісні переживання за долю свого народу, який у важкому протистоянні з ворогом проходить нелегкий шлях обраних – Воїнів Світла.

Книга буде цікавою тому читачеві, який цінує слово, як вібрацію ранкової молитви, і щирість відвертої душевної сповіді.

81. **Гечко, Богдана. На молекули** : [поезія] / Б. Гечко. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 52 с.

Любов? Залежність? Відданість? Що саме керує нашими думками?

Хаос, що вирує довкола, забрав час на роздуми над сенсом буття. Ця збірка – глибоке і ніжне дослідження людських почуттів. Вона є своєрідним путівником по лабіринтах душі, де кожен вірш відкриває нові грані емоцій та переживань. У центрі уваги – любов, що постає не лише як психічний стан, але й як об'єкт філософського дослідження.

82. **Дмитришин, Любов Юліянівна. ...Крізь сльози** : поезії / Л. Ю. Дмитришин. – Ужгород : ТІМРАПІ, 2024. – 216 с.

Ці поезії можна б назвати «Соло осінньої струни», як і заповідалося спочатку. Хоч в їхній музиці теж звучав би сум, бо вони останні. Але назву змінила війна...

І авторка, відкинувши «осінній сум», підносить голос на захист своєї Батьківщини, розвінчуючи росію, як імперську державу, яка несе людству смерть. Віра в Україну, непереможну в духовній силі, звучить в кожному рядку її поезій.

83. **Жупан, Вікторія. Козуля-капризуля** / В. Жупан ; іл. : А. Жупан, В. Жупан. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 28 с. : іл.

Рано-ранесенько карпатські козулі попрочадилися. Граційні матусі, як зазвичай, залишили біля кущів свою, ще лякливу малечу й поспішили на пасовище. Так у стада заведено зроду-віку.

Та от тільки цього ранку одна матуся не знайшла в сховках свого малюка. Для табунця це нічого доброго не віщувало. Усі заметушилися, забігали...

А тим часом дехто неслухняний уже встиг забрести досить далеко... І цю пострибунку не надто цікавило, який переполох вона зчинила. Зробивши перший скок до мрії, вже несила було зупинитися.

Як же можна втерпіти, коли кличуть гори?!

Видання для дітей молодшого шкільного віку.

84. Завадяк, Іван. Налице тай нарубы : повіда-
ня : [зберька] / І. Завадяк ; передм. М. Зана. – Ужго-
род : РІК-У, 2024. – 416 с.

Збірка оповідань автора, як і його роман «Бризки спогадів з дитинства» (2019) та збірка повістей «Випробовування коханням» (2021) є автобіографічною. Оскільки він у роки своєї трудової діяльності був людиною відносно публічною, то крім оповідань на життєво-побутові теми, помітне місце займають оповідання суспільно-політичної значимості. І це закономірно, бо більшість описаних ситуацій відбувались у другій половині ХХ ст., котре запам'яталось різними експериментами, які за замислом державних і партійних керівників мали суттєво поліпшити життєвий рівень народу. Та більшість із них, а скоріше всі, не були реалізовані, тому що не підкріплювались матеріальними ресурсами. А це – не знайшли підтримки широких народних мас, котрі не побачили ентузіазму в їх реалізації з боку державних та партійних функціонерів усіх рангів. Навпаки – багато з них забули про людей, про свої службові обов'язки і кинулись у бік особистого збагачення, вдаючись при цьому до обману, лицемірства, до підміни правди брехнею, добра – кривдою, ідейної переконаності – зневірою.

85. Конар, Рімма. PRIMA-VERA. Насамперед – справжня : поет. зб. / Р. Конар ; іл. з полотен авт. ; вступ. слово О. Кульми. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2024. – 96 с. : іл.

Нова збірка поезій – це сакральний художній прострій, у якому поетеса ділиться сокровенними речами: досвідом проживання колективної травми війни; мудрістю жінки-філософа, яка звикла рефлексувати й глибоко пізнавати світ і людей; тонким, філігранним відчуттям природи, енергією злиття з нею; одкровеннями від діалогів із коханим, Богом, Космосом, внутрішнім «Я»...

Це друга збірка поетеси, а перед тим була книжка віршів воєнного часу «Обіцяй» (2022), яка з'явилася з потреби словесно омовити, виразити почуття від трагізму подій, що беруть початок із чорного 24 лютого 2022 року. Цю лінію проживання досвіду війни Р. Конар продовжила і в книжці «PRIMA-VERA», але це вже буде зовсім інша тональність, інша рефлексія, хоча в її основі завжди лежить чітка громадянська позиція й віра в Перемогу та розквіт України.

86. Кордонець (Іванина), Василина. Осінні кросна : [поезія] / В. Кордонець (Іванина) ; передм. Н. Ребрик. – Ужгород : ФОР РЕБРИК А. І., РІК-У, 2024. – 124 с.

До одного зі своїх віршів авторка взяла епіграфом слова із праці «Про військове мистецтво» Николо Маккіавелі: «У командувача мають бути сурмачі». Поетка, звертаючись до Коханого, закликає його слухати сурмача-вітру, бо тільки той зможе прокласти до милого «хоч райдугу», тільки він зможе донести до нього лагідний «полиново-маковий, чорнобривцево-соняшний, чебрецево-мелісовий... з присмаком холоду м'яти й шаленства цінторії, й трішечки хмелю» запах-легіт, тільки він зможе розказати Коханому, що «доставляють вже яблука, вдруте барвінок цвіте», що «щільники вже медами духмяними повні», і що їй, самотній, зовсім не смакує «ця полиново-медово-нестерпно-хмільна гіркота...». Але жити треба. Василина Кордонець і її лірична героїня приймають життя «під прицілом часу», «переносять біль із серця на клавіші чорні та білі роялю», «перетанцюють... по колу судьбу-коломиїку» і перебувають «чорні хвилини білі секунди здобутки і втрати...»

87. Кудрявська, Людмила. 88° : оповідання, есеї, діалоги, фрази, жарти / Л. Кудрявська. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2024. – 78 с.

Наше життя краще за всі вигадки і літературні фантазії дає матеріал для гумору. Подивіться навколо себе, прислухайтеся до телереклам, подумайте над парадоксами у звичайних розмовах звичайних людей. Усюди можна почути жарти, помітити смішні ситуації й невідповідності, які так і просяться, щоб їх узяло на вістрія гумористичне перо...

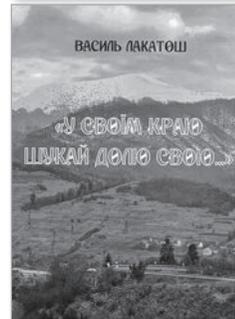
Що і зробила авторка цієї книжки, щоправда здебільшого, до війни...

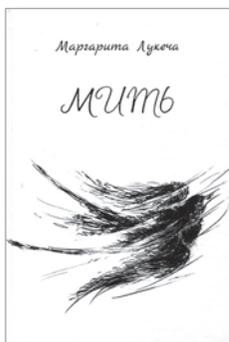

88. Лакатош, Василь Степанович. «У своїм краю шукай долю свою...» : док. повість-монолог / В. С. Лакатош ; упоряд. А. Дурунда. – Ужгород : Патент, 2024. – 232 с. : іл.

Кажуть, що доля – це шлях, написаний Богом, але пройдений людиною.

Свою путь долає і герой цієї книжки В. Лакатош із селища Воловець Мукачівського району. Тут народився він та його предки і над цією підзоряною благословен-

ною землею їхній дух витає. Він усеньке своє життя чесно служив і служить людям отчого краю, воловецької Берховини.

А служити людям означає служити Богу. Вищої місії на Землі просто немає.

89. Лукча, Маргарита Юріївна. Мить : [поезії] / М. Ю. Лукча. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 460 с.

Не стираються з пам'яті слова: «Якщо ти молишся – ти розмовляєш з Богом, але якщо Бог хоче розмовляти з тобою – Він диктує тобі вірші». Ця розмова і вилилась на сторінках цієї книжки. «Мить» – це лише частина вічності, яку ми несемо у собі все життя...

90. Між Карпатами і Татрами. – Вип. 40 : «Чорт і лісоруб» Петера Яроша в українському перекладі Івана Яцканина / вступ. слово Т. Ліхтей ; пер. І. Яцканин. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 36 с. – Текст укр., словац. мовами.

Черговий випуск серії «Між Карпатами і Татрами» презентує філософсько-реалістичну казку словацького прозаїка Петера Яроша «Чорт і лісоруб» («Cert a drevočubač») в українському перекладі Івана Яцканина.

91. Мілютін, Дмитро ([позивний] «Таксист»). **Ніхто не повинен це бачити** : [польов. записник бійця] / Д. Мілютін ; передм. : о. І. Ісайович, А. Ісайович. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 124 с.

Книга це – щоденник командира артилерійського взводу, Д. Мілютіна. Щоденник про минуле, яке тягнеться до сьогодення. Щоденник про війну і розваги, про війну і друзів, про страх і його нищівну відсутність. І врешті – щоденник про війну і життя.

92. Мухин, Михайло Миколайович. Ужгородські вакації : [спогади] / М. М. Мухин ; підгот. тексту та передм. О. Ребрик ; післямова А. Ребрика. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І., 2024. – 264 с. : іл.

На цих сторінках майже щоденникових записів читачі неодноразово зустрінуть імена знакових, визнаних вже сьогодні поетів, прозаїків, літературознавців, митців... Серед них родини Аркасів, Кукуруз, Потушняків, Євген Маланюк, Юрій Липа, Володимир Бірчак, Улас Самчук, проф. Корнило Заклинський, Василь Гренд-

жа-Донський, Ірина Невицька, Федір Могіш, Марко Бараболя, Іван Ірлявський, Зореслав, Юрій Ставинець та багато інших – в типових і не типових життєвих ситуаціях, в спільних мандрах горами, подорожах на колі (так Мухин називає велосипед) околицями Ужгорода, Турянської долини, Порошкова, Тур'ї Ремети, Мукачєва, Виноградова, Стеблівки, Колочави, Скотарського.

Таким є середовище, в якому перебуває Михайло Мухин – інтелектуали, науковці, рушії змін, а також молоді поети, які згодом стануть без перебільшення ключовими авторами літератури Закарпаття. Хоча декому з них судилося прожити занадто коротке життя.

Ці п'ять років своїх «вакацій» М. Мухин описує 1941 року – з невеликої відстані часу, проте з великим багажем перейдених досвідів.

Подасться за рукописним оригіналом Михайла Мухина (ЦДДА України. Ф. 4464с. Оп. 1. Од. зб. 6).

93. Немеш, Петро Федорович. На путь життєву оглядаючись... : з доріг життя / П. Ф. Немеш. – Ужгород : Патент, 2024. – 106 с. : іл.

Знаний не тільки на теренах славної Срібної Землі адвокат П. Немеш розповідає про своє життя-буття. А розказати є про що: народився у багатодітній сім'ї тринадцятим! Як йому йшлося-жилося і як нині живе – про все це у автобіографічній розповіді-сповіді.

94. Новграді-Лецо Віктор. Кавалки душі : поезій скром. томик перший / В. Новграді-Лецо ; авт. передм., ред. М. Нейметі ; іл. Ю. Соломонюк. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 144 с. : іл.

Перша збірка поезій ужгородця В. Новграді-Лецо – про простір, в якому «хмари-газети з'являються періодично». І про нас, які «притиснуті шаховим полем бруківки». І про час, в якому «ми сидимо в кінотеатрі вічності дивимось документальну стрічку про наше життя».

95. Пак, Маріанна. Земнобуття : поет. зб. / М. Пак. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 132 с.

Збірка є дванадцятю книгою у творчості авторки. Вона містить сто вісімнадцять поезій та чотири пісенні тексти. Авторка висвітлює невеличкий фрагмент зі свого життя (земнобуття): події, роздуми, емоції, сприйняття чи несприйняття навколишнього світу. Тут зна-

ходимо і зразки пейзажної та інтимної лірики, і громадянсько-патріотичної (цикл воєнної поезії).

96. Панчук, Надія. Ходжу краєм... : висівки з щоденника 2020–2021 рр. / Н. Панчук ; передм. Т. Ліхтей. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2024. – 88 с.

Нова збірка творів письменниці, яку вона підготувала до видання, але не встигла побачити за життя. Книжка містить психологічно-філософську поезію мисткині та малу прозу, що виникла на тлі спогадів та щоденникових записів.

Вірші поетеси – метафоричні й образні, символічні та іронічні, щирі й пророчі. У малих прозових творах письменниця розмірковує про складний і суперечливий світ, її спогади-роздуми зафіксували найбільш яскраві миті прожитого і пережитого.

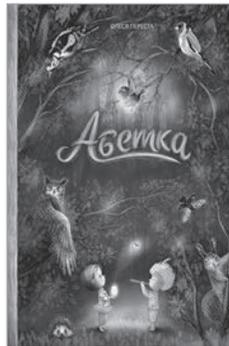
Читачі безумовно, отримають духовно-інтелектуальну насолоду від прочитання збірки Н. Панчук «Ходжу краєм...».

97. Парандовський, Ян. Сонячний годинник : тринадцять есеїв автобіогр. повісти / Я. Парандовський ; пер. укр. О. Козоріз ; вступ. слово, упоряд. О. Козоріз. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 214 с. – Текст укр., пол. мовами.

Білінгвальне видання містить завершальні тринадцять есеїв автобіографічної повісті видатного польського письменника Яна Парандовського (1895–1978) «Сонячний годинник» в українському перекладі О. Козоріз.

Перші дев'ять есеїв у перекладі того ж авторства побачили світ у 39-му випуску серії «Між Карпатами і Татрами» 2023 року (засновниця серії Тетяна Ліхтей).

98. Переста, Олеся. Абетка дослідників / О. Переста ; іл. О. Переста. – [Ужгород : РІК-У, 2024]. – [66 с.] : іл.

Ця віршована збірка об'єднала людей різного віку та різних професій з усіх куточків України. Яскраві, добрі вірші в поєднанні з ілюстраціями торкаються багатьох цікавих тем для юних дослідників світу.

Для усіх, хто небайдужий до краси природи на Землі та за її межами.

99. Петровці-Кук, Михайло Михайлович. Чари часу : поезія, лірика / М. М. Петровці-Кук. – Ужгород : ФОРМ Сабова А. М., 2024. – 218 с.

У двадцять шосту книгу М. Петровці-Кука увійшли в основному нові вірші філософсько-громадянської та любовної лірики і декілька мініатюр з попередніх книг.

100. Пігуляк, Микола Миколайович. Парад прапорів : пригод. повість / М. М. Пігуляк. – Ужгород : Карпати, 2024. – 184 с. : іл.

Нова гостропригодницька повість прозаїка присвячена подіям, які закарбувалися в історії краю і відбилися у житті простих закарпатців, котрі, проживаючи упродовж тисячоліть на рідній землі, зокрема у двадцятому столітті, не виїжджаючи за межі рідного краю, ставали громадянами різних держав. Зрештою, їх, як правило, ніхто і не питав. На європейській політичній шахівниці межі й кордони цих благодатних земель їхні долі визначали часто-густо у чужих столицях за сценаріями розвідок різних сусідських країн, кожна з яких претендувала на край під Карпатами.

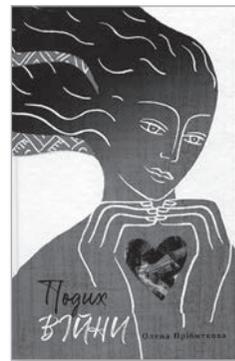
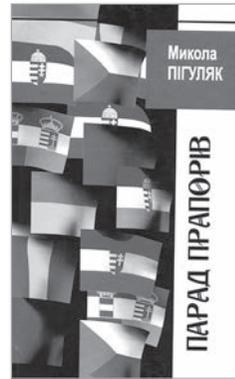
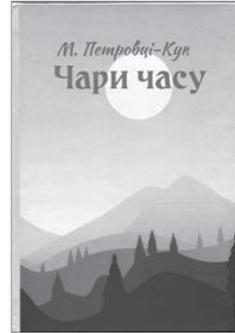
Закарпатський прозаїк пропонує свій мистецький варіант осмислення нашої історії цього періоду, де на першому рубежі діють розвідники та контррозвідники Чехословаччини, Угорщини, Румунії, Польщі.

Читач знайде тут усі класичні атрибути пригодницького твору, де є місце і високій політиці, і політичній та народногосподарській аналітиці, і неочікуваним вчинкам та захопливим подіям, зрештою, і коханням, і зрадам. Бо ж як без них?

101. Прібиткова, Олена. Подих війни : [та ін.] / О. Прібиткова. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 352 с.

До збірки увійшли вірші, які відображають почуття, що вирували в душі авторки, та події, які відбувалися в Україні, від початку повномасштабної війни до грудня 2023 року. В цих віршах весь біль нескореного народу, розпач, що охопив українців на початку великої війни, безкінечна любов до України, сила козацького духу, яка укріплює міць наших захисників та сповнює їх звитягою, лють та зневага до ворога, непохитна віра в Перемогу та квітуче майбуття нашої країни.

Кожен читач обов'язково знайде для себе вірші, які торкнуться його серця, перегукватимуться з його

власними почуттями та емоціями, оскільки поезія, яка увійшла до збірки, різноманітна за жанрами і стилем написання та зможе задовольнити смаки і вподобання найвибагливішого шанувальника поетичної творчості.

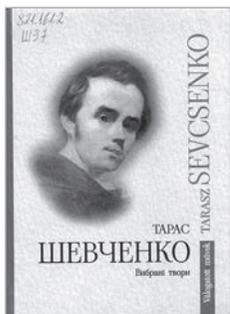
102. **Ріляк, Ірина. Мрій. Вчись. Дій** / І. Ріляк. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М., 2024]. – 96 с.

Життєпис героїні книжки – це історія про те, як авторка сама для себе стала феєю, перетворивши звичайну радянську дівчинку на успішну бізнес-леді. Вона надихає читача на нові мрії і їх позитивне втілення у буденному житті.

103. **Савчук, Марина. Небо зі смаком отрути** : роман / М. Савчук. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І. ; РІК-У, 2024. – 300 с.

...Вибух був таким сильним, що від даху майже нічого не залишилося. Я могла крізь нього дивитися на блакитне небо. Воно виглядало таким безтурботним. Жодної хмаринки. Просто блакить, яка неначе гіпнотизувала мене. Так і хотілось стояти, і дивитись тільки на неї. Але тепер ця блакить з кожною секундою ставала для мене іншою. Темною, як ніч... На мить мені здалося, що хтось навмисно зробив її такою. Тепер для мене це не просто небо. Це небо зі смаком отрути...

104. **Шевченко, Тарас = Sevcsenko, Tarasz. Вибрані твори = Válogatott művek** / Т. Шевченко = Т. Sevcsenko ; пер. : Л. Балла, А. Гідаш = ford. : L. Balla, A. Hidas. – Ужгород = Ungvár : Карпати = Kárpáti Kiadó, 2024. – 284 с. : іл. – Текст укр., угор. мовами.

Книга увібрала в себе вибрані вірші та поеми безсмертного Кобзаря, які подаються білінгвально – українською та угорською мовами. Переклади здійснені відомими письменниками як Угорщини, найперше Ласло Гідашем, одним із класиків сучасної угорської літератури, так і Закарпаття, передусім Ласло Баллою, котрий за переклади угорською мовою творів української прози і поезії удостоєний мистецької премії ім. Івана Франка. Вперше читач може не тільки прочитати, але й, за унікальним проектом видавництва, почути вибрані твори Тараса Шевченка за допомогою QR-кодів. Видання адресоване сучасним молодим читачам, зокрема школярам, численим вимушеним переселенцям

до Угорщини, які сьогодні тимчасово там навчаються і вивчають угорську мову, а також учням і студентам Закарпаття з угорських родин, які мають змогу освоювати шкільну програму і порівнювати білінгвальне звучання творів Т. Шевченка. Книга приурочена до 210 річниці від дня народження безсмертного Кобзаря.

105. Шип, Юрій Васильович. Соборний коровай : духов. поезія / Ю. В. Шип. – Ужгород : Патент, 2024. – 392 с. : іл.

Перу Ю. Шипа належать 53 видання різножанрових світських творів: поетичних збірок лірики, гумору, сатири, байок та пісень. У тому числі й суто релігійних «Славлю Бога», «Скибка духовного хліба», «Вертоград християнина», «Із Небом на Землі», «Поки сонце не зайшло» та інших.

Частина з них становлять вибране з новим у книжці «Соборний коровай». Її узагальнений зміст виражений у «Простацькому афоризмі»: «Не лиш хліб людині треба хвацько в руки брати, але й жити задля Неба та про душу дбати!».

Книга корисна для роздумів про життя з його проблемами. Адресується дорослим і юним читачам, дуже їй не надто освіченим, хто вірує в Бога й хто не такий.

106. Юрійчук, Мирослав. Про що шепоче стара липа : [зб. віршів] / М. Юрійчук ; ред. та вступ. слово Ю. В. Ковача. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 88 с.

Автор – хірург за професією, поет – за покликанням. Він усе хоче побачити, послухати, а вже потім відтворити на папері. Уже немолодий поет розуміє, що усе життя підпорядковане ритму небес, дерев, квітів, людей, намагається діалектично осмислити пройдений шлях, йому не жаль за прожиті літа, на все свій час, тим більше, коли своєрідний місток, прокладений ним із юності у зрілість, має надійну основу, отож ступати ним не боязко.

107. Pochanič, Ján = Поханіч, Ян. Básne na štvrtú = Вірші для четвертого / J. Pochanič & štvrtáci = Я. Поханіч і четвертокласники. – Užhorod = Ужгород : RIK-U = РІК-У, 2024. – 52 s. : il – Текст слов. мовою.

У книжці поезій для дітей молодшого шкільного віку, ілюстрованій дитячими малюнками, зібрано та згруповано вірші присвячені різним порам року.

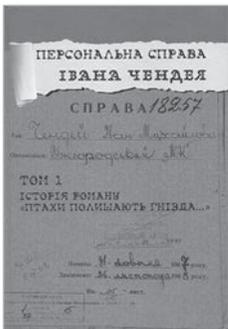
Літературознавство

108. Мільо, Андріанна Василівна. **Концепт БІЖЕНЕЦЬ: лінгвокультурний вимір (2014–2021 рр.)** : монографія / А. В. Мільо ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород : [Вид-во УжНУ «Говерла»], 2024. – 416 с.

У монографії висвітлено наукові результати дослідження концепту БІЖЕНЕЦЬ у німецько-, угорсько- та українськомовному дискурсах на матеріалі міжнародних і національних законодавчих документів та нових медіа; обґрунтовано прикладне значення поняття лінгвокультура як одного з інструментів забезпечення національної безпеки; на основі узагальнення методик дослідження концепту, що сформувалися в українських наукових школах, розроблено методику дослідження концепту БІЖЕНЕЦЬ у німецько-, угорсько- та українськомовному дискурсах; схарактеризовано спільні та специфічні риси концепту БІЖЕНЕЦЬ у досліджуваних лінгвокультурах; запропоновано рекомендації щодо подолання дисонансу в тлумаченні іменувань БІЖЕНЕЦЬ / ВНУТРИШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА та формування толерантних комунікацій з питань біженства на рівні держави, засобів масової комунікації та громадськості.

Для філологів-лінгвістів, здобувачів вищої освіти та аспірантів, державних службовців, а також інших фахівців, які працюють у законодавчій, інформаційній сферах та сфері комунікації.

109. **Персональна справа Івана Чендея № 18257. Т. I** : Історія роману «Птахи полишають гнізда...» / авт. ідеї проєкту, упоряд., вступ. ст. та наук. ред., комент., добір іл. матеріалу, підгот. до друку дод. С. Кіраля ; підгот. до друку док. справи та окр. комент. В. Подриги. – К. ; Ужгород : РІК-У, 2024. – 736 с. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Шлях до читача окремих творів відомого українського письменника, лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка, автора сценарію до кінофільму С. Параджанова «Тіні забутих предків» Івана Чендея (1922–2005) був тернистим. Так, наприклад, після появи першого роману «Птахи полишають гнізда...» (1965) ав-

тора звинувачують у паплюженні радянської дійсності, а за збірку «Березневий сніг» (1968) виключають із лав компартії як «націоналіста-антирадянщика» із заборону друку творів упродовж 9 років.

Увазі читача пропонується корпус документів у двох томах персональних партійних справ І. Чендея, порушених проти автора саме через згадані твори. Первісно справи зберігалися в партархіві Інституту марксизму-ленінізму (київський філіал) при ЦК КПРС, а в 1990 р. на вимогу групи комуністів передані парткомісії Закарпатського обкому партії з приводу перегляду справи про виключення І. Чендея із лав КПРС. Нині документи зберігаються у Державному архіві Закарпатської області.

Видання адресовано філологам, історикам, джерелознавцям та архівознавцям, усім, хто цікавиться діяльністю шістдесятників, а також літературно-мистецьким життям Закарпаття другої пол. XX століття. Документи публікуються вперше в повному обсязі.

Краєзнавство. Міста і села краю

110. Біланчук, Іван Іванович. Гетиня над Тисою : іст.-краєзнав. нарис / І. І. Біланчук. – Ужгород : РІК У, 2024. – 580 с. : фот.

Далеко не кожне наше місто (не кажучи вже про села) дочекалося такого багатого, навіть розкішного видання (великоформатний розмір, маса ілюстрацій, великий тираж), такого, ретельного, всебічного, деталізованого й повного літопису, а тут його удостоїлося мало кому знане сільське поселення.

Некваплива авторська розповідь про с. Гетиня Берегівського району оброста різномірними за тематикою контекстними відступами, доповненнями, документами, ілюстраціями, породивши до життя своєрідну сюжетну структуру.

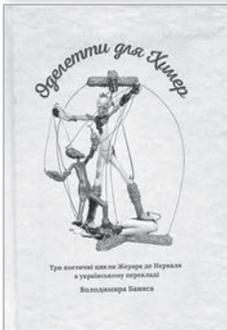
У творі спостерігається гармонійне поєднання різних тематичних самодостатніх розділів. Нерідко зміст останніх вельми опосередковано пов'язаний з розмовою про Гетиню. Але у глибинних планах органічно поєднується з нею, додаючи їй нових барв і вимірів.

Для істориків, краєзнавців, студентів, учнів та широкого кола читачів.

111. Дешко, Михайло Юрійович. Пелюстки пам'яті Дешковиці : нариси з історії села / М. Дешко. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 112 с. : іл.

У книзі в стислій формі автором подано факти з історії с. Дешковиця Хустського району через життя декількох поколінь, зібрано найцікавіші сторінки пам'яті про зародження і встановлення Християнських істин на основі Божого слова.

112. Нерваль, Жерара, де. Оделетти для Химер : три поет. цикли Жерара де Нерваля в укр. пер. В. Баняса : зб. віршів із пер. для вивчення світ. літ. XIX ст. / вибирав та пер. цикли віршів В. Баняс-мол. – Берегове : ЗУІ ім. Ференца Ракоці II, 2024. – 108 с. – Текст паралел. франц., укр. мовами.

У сучасному літературознавстві Франції жодного автора XIX ст. не досліджують у такому обсязі, як Жера-ра де Нерваля. Українське нервалезнавство тільки на-бирає обертів, символом чого є ця книжка: тут зібрані переклади поезій митця, натомість його прозовий до-робок іще чекає свого дослідника.

Це літературно-художнє видання може бути вико-ристане як збірка віршів із перекладами для вивчення світової літератури XIX століття.

113. Нове Давидково – село над Латорицею : (від витоків до сьогодення – 625) / В. Гаджега, Г. Гор-ват, І Качур, В. Станкович. – Ужгород : ФОП Са-бов А. М., 2024. – 313 с. : іл.

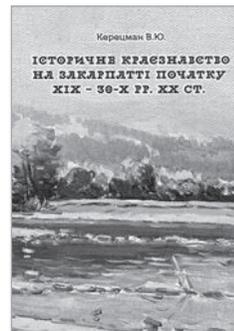
Села, як і люди – одним судилася невтішна доля рутинної круговерті, іншим – упродовж усього життя вирізнітися волелюбним норовом та резонансними вчинками. До останніх належить і с. Нове Давидково (Мукачівський р-н), що розкинулося у мальовничій до-лині, на березі інколи норовистої річки Латориці.

Запропонована книга – із серії видань про населені пункти Срібної Землі. Як наголошує один з її авторів, 88-річний І. Д. Качур, історія села над Латорицею – складна, багатогранна, драматична й над усе цікава, як і вся історія рідного краю від Ужжа до Білка, від Ясіня до Ужгорода. Тут живуть, працюють і мріють красиві душею люди, котрі завжди пам'ятають про своє родо-ве, праотче, національне коріння. Словом, історія цього села багата своїми світлими сторінками, але зберігає і трагічні, темні, сумні спогади. Тому про все це треба знати, пам'ятати й вивчати.

114. Керецман, В. Ю. Історичне краєзнавство на Закарпатті поч. XIX– 30-х рр. XX ст. / В. Ю. Ке-рецман ; ред., передм. Н. П. Керецман. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 168 с.

Монографія присвячена дослідженню історико-краєзнавчої справи на Закарпатті в XIX – 30-х рр. XX століття. Зроблена спроба внутрішньої періодизації цього процесу, досліджуються основні історико-краєзнавчі праці, написані у вказаний період, епістолярна спадщина дослідників, роль та вклад державних, церковних органів, культурно-освітніх товариств у розвиток історичного краєзнавства, напрямки та результати історико-краєзнавчої роботи. В основі монографії дис-

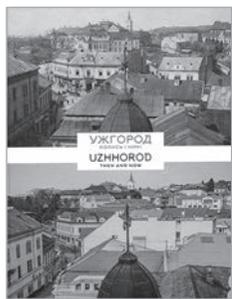
ертаційне дослідження В. Ю. Керцмана, що стало першим критичним осмисленням теми історичного краєзнавства на початок 90-х рр. минулого століття.

115. Моняк, Іван. Стричава – заколисана часом / І. Моняк. — Ужгород : [РІК-У], 2024. — 128 с. : фот.

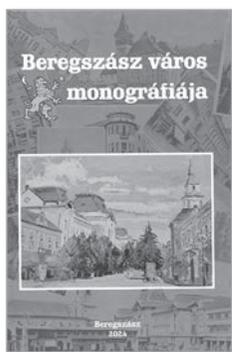
Ця книжка – про невеличке верховинське с. Стричава Ужгородського району. Перша згадка про нього датується 1602 роком. Із 2021 р. с. Стричава входить у Великоберезнянську територіальну громаду.

У книжці – про час, людей, які в ньому жили та живуть. Той слід, який вони залишили нам, живущим, прийдешньому поколінню. У кожного з них своя доля, свої шляхи-дороги.

116. Ужгород колись і нині = Uzhhorod then and now / авт. текстів Т. Літераті ; співавт. проекту Б. Жулканич ; фот. С. Денисенка ; пер. англ. Ю. Голубець. — Ужгород : РІК-У, 2024.— 192 с. : іл. — Текст укр., англ. мовами.

Час летить, і все навколо нас стрімко змінюється. А що, коли зафіксувати час, зупинити його на годинку? Цей альбом дасть читачам таку можливість. Його треба гортати повільно, вдивляючись у деталі. Ось Ужгород, яким він був сто років тому, і Ужгород, яким він є нині. Час у проміжку між цими фото зупинився. Він чекає, поки ми обміркуємо й відчуємо, скільки всього змінилося на цих вулицях, у цих будівлях, у житті місцевих жителів.

117. Beregszász város monográfiája : a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék monográfia gyűjteménye / szerk. : I. Szamborovszkyné Nagy, E. Molnár D. — Beregszász : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2024. — 384 o. : il. — Текст угор. мовою.

У колективній монографії у хронологічному порядку представлено історію м. Берегове (Берегсас) від його початків до розпаду Радянського Союзу (1991 р.), що призвів до падіння біполярного світу. Більшість праць, за винятком кількох, спираються на первинні джерела і

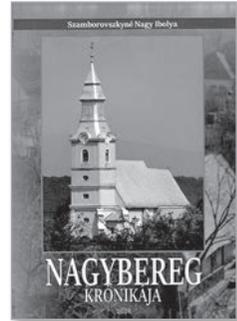
публікуються вперше, та намагаються поєднати в одній роботі різні напрями і теми, в результаті чого перед читачем постає безперервна історія розвитку міста. Монографія, заповнюючи прогалину, окрім питань суспільства, економіки, політики, державного управління, освіти та релігійних громад може дати багато цікавої та маловідомої інформації для тих, хто хоче довідатись про минуле містечка.

118. Szamborovszkyné Nagy, Ibolya = Самборовски-Нодь, Іболя. Nagyberég krónikája: ahogy a viharos 20. század pusztítása után fennmaradt források feltárni engedték, az Úrnak 2024. évében befejezve = Хроніка Нодьберега. Оскільки джерела, що збереглися після розрухи бурхливого 20 ст., дозволили його розкрити, завершено 2024 р. Господа : kismonográfia = монографія / I. Szamborovszkyné Nagy = I. Самборовски-Нодь. – Beregszász = Берегове ; [Ужгород : РІК-У], 2024. – 136 о. : il. – Текст угор. мовою.

Монографія присвячена історії с. Нодьберег (Великі Береги) Берегівського району, яке в середині XIII ст. дало назву колишньому Березькому комітату. Книга об'єднує результати майже десятирічних досліджень різного спрямування, які сформульовані доступною мовою, а також для зручності читачів подаються без приміток. Проте авторка – простежуючи минуле населеного пункту, яке мало статус міста – чітко дотримується фактів, підтверджених письмовими джерелами. Притаманний для населених пунктів Закарпатської області брак письмових джерел у випадку с. Великі Береги проявляється ще більше. Попри це І. Самборовски-Нодь дотримувалася позиції, що до праці мають бути включені лише ті твердження, які підкріплені історичними письмовими джерелами. З їх переліком можна ознайомитися в кінці роботи.

Видання рекомендується насамперед тим, хто цікавиться краєзнавством та історією с. Великі Береги.

119. Žeňuch, Vavrínes = Женюх, Вавринець. Dejiny obce Veľké Revištie = Історія села Вельке Ревіштя / V. Žeňuch = В. Женюх. – Užhorod = Ужгород : RIK-U = РІК-У, 2024. – 324 s. : il. – Текст словац. мовою.

У книжці описано історію с. Вельке Ревішття Кошицького краю Словаччини з часу його заснування до середини 2024 року. Матеріали подано основними науковими методами, які використовуються в історичній науці. Видання містить розділи, написані за хронологією та два розділи, присвячені назві села та етнографії.

Для широкого кола читачів – науковців, істориків-краєзнавців, усіх, хто цікавиться історичною спадщиною.

Біографічні дослідження

120. Густі, Василь Петрович. Рідний край і дальні горизонти Василя Мацоли : біопр. нарис / В. П. Густі. – Ужгород : TIMPANI, 2024. – 228 с. : іл.

Василь Іванович Мацола – добре знана й шанована особистість на Закарпатті, в Україні, близькому і далекому зарубіжжі. Він – почесний працівник туризму України, академік, засновник Академії туризму України, доктор економічних наук, доктор філософії, професор, президент Західноукраїнської туристичної асоціації, член Колегії Держкомтуризму України, голова Товариства Дружби і культурних зв'язків із зарубіжними країнами у Закарпатській області (1985–1991), багаторічний керуючий відділенням ВАТ «Інтурист» в Закарпатській області, готельно-туристичного комплексу «Інтурист-Закарпаття» (1979–2005), депутат Ужгородської міської ради чотирьох скликань, Закарпатської обласної ради III скликання, ініціатор і учасник багатьох вітчизняних і міжнародних форумів з питань розвитку міжнародного туризму і транскордонного співробітництва, автор ряду видань та багатьох наукових праць з питань туризму та рекреації.

У книзі йдеться про його життєву біографію і трудову діяльність, в якій тісно поєднані рідний край і дальні горизонти. А це – різні країни, міста, в яких довелося йому жити, працювати на відповідальних посадах.

Василь Мацола вшанований за свою працю багатьма нагородами і відзнаками. Одна з найдорожчих для нього – повага і шана сім'ї, родини, краян, друзів. Їм і адресована ця книжка.

121. Офіцинський, Роман. Августин Волошин : біографія президента Карпатської України / Р. Офіцинський. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 296 с.

Ця біографічна книжка про знакову постать новітньої України, яка стійко і сумлінно служила рідному народові в різних іпостасях – державником і політиком, священником і педагогом, ученим і письменником, благодійником і меценатом. Мовиться про одного з найвідоміших провісників, ідеологів і практиків незалежної Української держави. Він залишив по собі колосальну багатогранну спадщину. Його внесок в історію багатогранно відлунує в поколіннях, тому й вивчається в шкільних підручниках. Як президентові Карпатської України, Августинові Волошину (1874–1945) по смертю присвоєно звання Герой України в березні 2002 року.

122. Федака, Павло Михайлович. Августин Волошин: шлях у безсмертя. Постать подвижника у музейних реліквіях / П. М. Федака, Павло Павлович Федака. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 312 с. : іл.

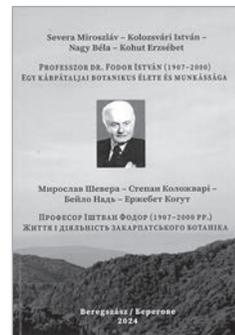
У книзі, за матеріалами музейних реліквій, висвітлено багаторічну самовіддану і плідну працю видатного українського педагога та вченого, громадсько-політичного, культурного, церковного і державного діяча, Президента Карпатської України, Героя України о. Августина Волошина. А також історію створення в м. Ужгород меморіального музею його імені та перспективи його розвитку як самостійного, зі статусом державного, науково-дослідного і культурно-освітнього закладу Закарпаття.

Праця ілюстрована багатьма унікальними знімками та документами з життя і діяльності А. Волошина.

123. Professzor dr. Fodor István (1907–2000). Egy kárpátaljai botanikus élete és munkássága = Професор Іштван Фодор (1907–2000 рр.). Життя і діяльність закарпатського ботаніка : monográfia = монографія / Mirosláv Severa, István Kolozsvári, Béla Nagy, Erzsébet Kohút = Мирослав Шевера, Степан Коложварі, Бейла Надь, Елізабет Когут = szerk. : M. Severa, I. Kolozsvári = ред. : М. Шевера, С. Коложварі. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. упр. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2024. – 206 о. : іл. – Текст угор., укр. мовами.

Видання присвячене пам'яті відомого науковця, доктора біологічних наук, професора Ужгородського

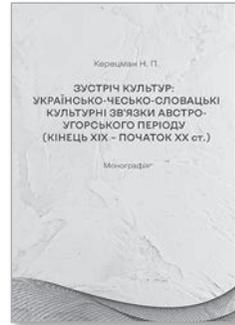

державного університету, одного із засновників кафедри ботаніки в університеті Іштвана Фодора (1907–2000 рр.). У монографії описано життєвий шлях професора, творчий розвиток, висвітлено наукові здобутки, педагогічну та громадську діяльність. Також зібрана бібліографія вченого. Узагальнено та подано спогади його колишніх студентів та шанувальників ботаніки.

Рекомендовано для студентів і викладачів біології, екології, агрономії та лісового господарства вищих навчальних закладів, учнів та вчителів загальноосвітніх закладів, а також для всіх, хто цікавиться історією ботаніки.

124. **Керецман, Н. П. Зустріч культур: українсько-чесько-словацькі культурні зв'язки австро-угорського періоду (кінець XIX – початок XX ст.)** : монографія / Н. П. Керецман. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 188 с.

Видання присвячене дослідженню культурних зв'язків українського, чеського та словацького народів у останній третині XIX – початку XX століття. Головна увага приділена маловивченим питанням взаємин у духовній сфері. Проаналізовані основні напрямки та форми взаємодії в освітньому просторі; розкриті наукові зв'язки, роль особистих наукових контактів; простежені шляхи поширення української літератури в Чехії і Словаччині та чеської і словацької літератури в Україні; досліджено взаємовідносини в галузі театрального, музичного та образотворчого мистецтва. В основі монографії дисертаційне дослідження автора.

Історія

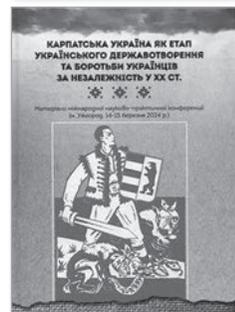
125. **Ідентичності в умовах пограниччя** : матеріали 2-ї міжнар. наук. конф. (Ужгород, 9-10 лют. 2023 р.) / М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин, Каф. археології, етнології та культурології ; за заг. ред. П. Леню ; відп. за англ. пер. П. Худіш. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 256 с. : іл.

До збірника увійшли статті підготовлені на основі доповідей презентованих на 11-й міжнародній науковій конференції «Ідентичності в умовах пограниччя», яка відбулася в м. Ужгород 9-10 лютого 2023 року.

Видання розраховане на широке коло осіб зацікавлених в історії, археології та етнології.

126. **Карпатська Україна як етап українського державотворення та боротьби українців за незалежність у XX ст.** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [м. Ужгород, 14-15 берез. 2024 р.) / М-во осві-

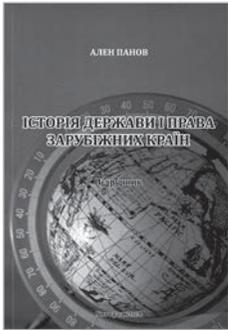
ти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин ; упоряд. : К. Куцов, І. Шніцер. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 176 с.

У виданні опубліковано 15 доповідей, озвучених на міжнародній конференції та присвячених різним історичним аспектам існування Карпатської України.

127. Ліхтей, Ігор Михайлович. Середньовічне місто / І. М. Ліхтей. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 80 с.

До видання увійшли матеріали до лекції та практичних занять. Навчальний посібник з нормативної дисципліни «Історія та культура західноєвропейського Середньовіччя» для здобувачів вищої освіти галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка, освітнього ступеня «бакалавр», спеціальності: 014 Середня освіта, предметної спеціальності: 014.03 Середня освіта. Історія, освітньої програми: Історія та громадянська освіта.

128. Панов, Ален. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / А. Панов. – Ужгород, 2024. – 204 с.

Історія держави і права зарубіжних країн викладається як основна дисципліна на всіх юридичних факультетах, інститутах, академіях. Разом із «Теорією держави і права», «Історією політичних і правових вчень», «Філософією права», «Історією держави і права України», «Римським правом» цей курс утворює групу історико-філософських правових наук, які є базовими по відношенню до галузевих юридичних наук.

Предмет курсу полягає: у вивченні виникнення, розвитку, функціонування інститутів держави і права окремих країн; аналізі змісту та наслідків державно-правових процесів, які розвивалися в минулому; розкритті їх конкретно-історичних закономірностей.

Історія держави і права зарубіжних країн досліджує еволюцію основних державно-правових інститутів, які відіграють важливу роль у діяльності сучасних країн.

129. Туряниця, Юрій Васильович. Чехословачський період у житті Підкарпатської Русі / Ю. В. Туряниця ; передм. І. Біланчука. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 424 с.

У виданні розповідається про історичний шлях нашого краю під час перебування його у складі Чехословаччини.

Присвячується світлій пам'яті тих, хто у ті часи наближав Підкарпатський край до кращого життя нашого народу.

Видання розраховане на широке коло читачів: на всіх, хто не байдужий до історії Срібної Землі, – та стане в пригоді історикам-краєзнавцям і юному поколінню.

130. Федака, Павло. Сходінками фальсифікації історії Закарпаття та національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ ст. / П. Федака ; Всеукр. т-во борців за незалежність України, Наук.-дослід. ін-т розвитку громад, сусп-ва Карпат. ун-ту ім. А. Волошина. – Вид. 2-ге. – Ужгород, 2024. – 44 с.

Видання презентує рецензію на книгу Ганни Могорити та Михайла Могорити «Сходінками епох і століть» (Ужгород, «Гражда», 2016, 224 с.).

131. Федака, Сергій Дмитрович. Історія України. Т. 15 : Унезалеження 1986–1996 / С. Д. Федака. – Ужгород : ТІМРАНИ, 2024. – 232 с. – (Серія 3. Модерна історія).

Розглянуто події від Чорнобильської аварії до прийняття Конституції України і запровадження гривні. Подано драматичну історію поступового набуття Україною суверенітету і незалежності, формування тут громадянського суспільства – від перших неформальних організацій до все масштабніших структур. Висвітлено різні аспекти цього процесу – соціальні, демографічні, культурні, церковно-релігійні, економічні, політичні. Прослідковано закономірності становлення новітньої української державності, звивистий і суперечливий шлях України до незалежності.

132. Федака, Сергій Дмитрович. Історія України. Т. 16 : Розбудова держави 1996–2024 / С. Д. Федака. – Ужгород : ТІМРАНИ, 2024. – 232 с. – (Серія 3. Модерна історія).

Розглянуто події від середини 1996 р. до наших днів. Особливу увагу приділено двом революціям – Помаранчевій і Революції Гідності. Прослідковано електоральні процеси, демократичні зміни влади, оновлення українського політикуму, а також складні соціально-економічні процеси. Завершують виклад події сучасної російсько-української війни – від перших її спалахів (2014 р.) до бойових дій літа 2024 р.

БУКЛЕТИ та МАЛОТИРАЖНІ ВИДАННЯ

133. **Вегеш, Микола. Волошин Августин Іванович: від учителя до президента Карпатської України** : до 150-річчя від дня народж. президента о. Монс. Августина Волошина та 85-річчя Карпатської України : біогр. нарис. / М. Вегеш. – Ужгород : ФОП Ребрик А. І. ; ГО Іст. клуб «Красне поле», 2024. – 20 с. : іл.

134-137. **Закарпаття на сторінках преси** : бібліогр. покажч. за ... 2024 рік / КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Федора Потушняка» Закарпат. облради, Від. краєзнавства ; уклад. Л. О. Падяк ; ред. О. В. Довжанин ; відп. за вип. О. А. Канюка. – Ужгород, 2023.

I кв. – 88 с.;

II кв. – 88 с.;

III кв. – 88 с.;

IV кв. – 88 с.

138. **Інформаційний бюлетень.** – № 44-45 / Упр. національностей та релігій департаменту стратег. комунікацій, національностей та релігій облдержадмін. – обл. військ. адмін., Центр культур нац. меншин Закарпаття ; під заг. ред. О. Ляха ; відп. за вип. Ю. Герцог. – Ужгород : [РІК-У], 2024. – 292 с.

139. **Історичний часопис з богемістики і словакістики.** – Вип. 10 : Чехи, словаки та українці в історичних, суспільних і культурних віражах / М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т» ; Центр іст. студій з богемістики і словакістики ; Коміс. істориків України і Словаччини ; редкол. : І. М. Ліхтей (відп. ред.), Г. В. Боряк, С. В. Віднянський, [та ін.] ; упоряд. І. М. Ліхтей. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 300 с.

140. **Науковий вісник Ужгородського університету.** Серія : **Історія.** – Вип. 2 (51) / М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин ; голов. ред. : Ю. Данилець. – Ужгород, 2024. – 162 с. : іл. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

141-142. **Науковий вісник Ужгородського університету.** Серія : **Математика і інформатика /** М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т» ; редкол. : М. М. Маляр [та ін.]. – Ужгород, 2024. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Т. 44, № 1. – 182 с.;

Т. 45, № 2. – 296 с.

143. **Науковий вісник Ужгородського університету.** Серія : **Філологія.** – Вип. 1 (51) : На пошану Дмитра Кременя, лауреата Державної премії України ім. Тараса Шевченка, (до 70-річчя з дня на-

родж.) / М-во освіти і науки України ; Ужгород. нац. ун-т ; редкол. : М. Намачі [та ін.]. – Ужгород, 2024. – 208 с. : іл.– Тит. арк. паралел. англ. мовою.

144. **Науковий вісник Ужгородського університету**. Серія : **Хімія**. – Вип. 2 (52) : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України ; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т» ; редкол. : І. Є. Барчій [та ін.]. – Ужгород, 2024. – 130 с. : іл.– Тит. арк. паралел. англ. мовою.

145. **Наукові записки Богословсько-історичного науково-дослідного центру імені архімандрита Василя (Проніна) = Scientific notes Theological and historical research center named after archimandrite Vasily (Pronin)**. – Вип. 11 = Issue 11 / Укр. православ. церква, Мукачів. православ. єпархія, Богосл.-іст. наук.-дослід. центр ім. архімандрита Василя (Проніна) ; редкол. : Федор (Мамасуєв), Ю. Данилець, Н. Белякова [та ін.]. – Ужгород, 2024. – 264 с.

146-148. **Acta Academiae Beregsasiensis. Economics** : наук. журн. = tudományos folyóirat = entific journal / II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ференца Ракоці II = Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education / редкол. : Р. Бачо = P. Vacsó, Н. Пойда-Носик = N. Poyda-Noszik [та ін.]. – Берегове = Beregszász = Berehove, 2024.– Текст укр., англ., угор. мовами ; тит. арк. паралел. укр., угор., англ. мовою.

Вип. 5 = 5. Szám = Vol. 1. – 498 о.;

Вип. 6 = 6. Szám = Vol. 2 = Év. – 496 о.;

Вип. 7 = 7. Szám = Vol. 2 = Év. – 298 о.

149-150. **Acta Academiae Beregsasiensis. Philologica** : наук. журн. = scientific journal = tudományos folyóirat / Закарпат. угор. ін-т ім. Ференца Ракоці II = Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education = II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai

Magyar Főiskola ; редкол. : A. Beregszászi, E. Bárány,
V. Gazdag = А. Бергсасі, Є. Барань, В. Газдаг = [та
ін.]. – Берегове = Berehove = Beregszász, 2024.–
Текст укр., англ., угор. мовами.

Спец. вип. = Special Issue 2 = Különszám. – 248 о.;
Вип. III, № 1 = Vol. III, Issue 1 = Évfi., III. Szám 1. –
192 о.;

Вип. III, № 2 = Vol. III, Issue 2 = Évfi., III. Szám 2. –
248 о.

ЛІТЕРАТУРА З КАРПАТОЗНАВСТВА та КНИГИ ЗАКАРПАТСЬКИХ АВТОРІВ, НАДРУКОВАНІ ЗА МЕЖАМИ ОБЛАСТІ

151. Біляк, Степан Томович. **Мене веде Божа Рука** : спогади / С. Т. Біляк. – Л. : СПОЛОМ, 2024. – 250 с. : іл.

Автор – заслужений лікар України, відомий далеко за межами краю і рубезем. Лікар-уролог усе життя активно поєднує лікарську практику із діяльністю на ниві громадсько-культурного, духовного життя і літератури. Його перу належать збірки поезій «Проліски рвуться увись» (2014), «У полоні сьогодення» (2016), книги «Лікарня. Сторінки із незабутнього» (2021), «Лікарня. Голгофа справедливості» (2023). На зорі Незалежності велику популярність у широких колах здобула газета «Карпатська Україна. Красне Поле». Її шеф-редактором та найактивнішим автором був С. Біляк.

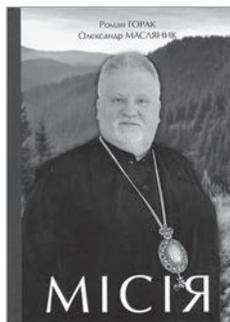
На богослужіннях, які проводить засновник Клініки Біляка Степан Томович, в храмі святого архідіякона Стефана на території Клініки, кошти, що жертвують прихожани на Храм, переказуємо на потреби ЗСУ!

152. Гаврош, Олександр Дюлович. **Фортель і Мімі** : майже казкова історія : [повість-казка] / О. Д. Гаврош ; іл. М. С. Шутурми. – Тернопіль : Вид-во Богдан, 2024. – 104 с. : іл.

Театр – чи не найбільша з усіх дивовиж, які тільки спромоглося вигадати людство. Палке кохання і велика самопожертва, підла зрада і справжня самовідданість, яскравий гумор і гаряча сльоза... А коли це ще й театр ляльок – то всі пристрасті помножуються стократно!

Письменник О. Гаврош, який знає про театр усе і навіть трохи більше, створив саме таку дивовижну історію, яка не залишить байдужими як юних читачів, так і їхніх батьків.

153. Горак, Роман. **Місія** : есеї про політика, правника, держав. і реліг. діяча В. Бедь / Р. Горак, Олександр Масляник. – К. : Дніпро, 2024. – 668 с. : іл. – (Серія «Портрет на тлі епохи»).

Книжка розповідає про неймовірно непростий і тернистий шлях того, хто здобув освіту юриста, психолога, фінансиста та богослова, успішно заснував і розбудував адвокатське бюро і багатогалузевий концерн, реалізував себе успішним адвокатом, досягнув чималих успіхів у бізнесі, став одним із провідних лідерів Народного Руху України на Закарпатті, а відтак і відомим громадським, політичним, державним та релігійним діячем, будівничим української держави, згодом заснував і очолив приватні заклади вищої освіти. Вона про того, хто одного разу, покликаний вчергове голосом зверху, покинув мирську суєту, одягнув священницьку рясу, а відтак і монашу власаницю, пройшов горнило Афонського очищення і став вірним слугою Христової Церкви задля, зокрема, здобуття і утвердження історичної автокефалії давньої Української Церкви, щоб нести слово Боже та Істину у своїй багатостраждальній і гнобленій різними загарбниками Срібній Землі – Закарпатті – кровній і невід'ємній частині України.

Віктор Бедь – знакова постать для Закарпаття й України. З юнацьких літ з легкістю, завзяттям і радістю крокував земним шляхом назустріч своїй майбутній долі, маючи серед людей повагу, підтримку й взаєморозуміння, однак мусив винести на цій тернистій дорозі у неймовірно ворожих до нього обставинах все – і не зневірився в тому, до чого був покликаний. Падав, битий ворогами, але вставав і йшов далі, ведучи за собою інших до Правди, Свободи, Світла та Істини.

154. Грицан-Чонка, Тетяна = Hrytsan-Chonka, Tatiana. Птахи, розтерзані війною = Bird storn by War : [поезія] / Т. Грицан-Чонка = Т. Hrytsan-Chonka. – Онтаріо : Altaspera publishing & literary agency inc. – 306 с. – (Серія «Академія літератури, мистецтва та комунікації»). – Текст паралел. англ., укр., нім., киргиз., румун., серб., в'єтнам. мовами.

У поетичному збірнику – різноманітні вірші, які проникнуть у серця читачів і залишаться в пам'яті. Вони передають почуття, які важко висловити словами, але які потрібно відчувати і пам'ятати.

Головні герої українці, Україна, життя всього живо-го... і птахи.

Птахи, розтерзані війною, розповідають історію, про життя птахів-людей, які знаходяться в країні України, що переживає війну... В цьому світі, де смерть і руйну-

вання стали страшним фактом, птахи змушені витримувати безліч випробувань та вчиняти непередбачувані вчинки для свого виживання.

Кожен час, кожна мить під час воєнного стану тисне на свідомість, забирає людські життя, перекроює людські душі. Українцям залишається тільки боротися фізично, психологічно та взагалі душевно.

155. Камо грядеши?: Дінамічні процеси в сучасній карпаторусиністіці : збірник статей меджінародной научной конференції (Пряшів, 26. – 27. септембра 2024) з нагоди 65. рочниці народжіння доц. Мґр. В. Падяка, к. н. / Пряшівска універзіта в Пряшові, Центр языків і культур народностных меншын, Інштїтут русиньского языка і культуры ; вшорителі : В. Падяк, М. Павліч. – Пряшів : Выдавательство Пряшівской універзіты, 2024. – 168 с. : фот. – Текст русин., словац., англ. мовами ; титул арк. паралел. словац. мовою.

Збірник містить матеріали міжнародної наукової конференції «Камо грядеши? Дінамічні процеси в сучасній карпаторусиністіці», яка відбулася 26-27 вересня 2024 р. у Пряшівському університеті (Словаччина).

Під час пленарних засідань були представлені реферати вчених зі Словаччини, України, Польщі, Угорщини, Канади та США. Організував науковий форум – Інститут русинської мови Пряшівського університету в Пряшеві.

Конференція мала на меті комплексний аналіз сучасного стану карпаторусиністики у Словаччині за останні десять років, від IV Конгресу русинської мови, який проходив якраз у Пряшеві в 2014 році.

156. Кремьн Дмитро. Сива райдуга : [кн. віршів, есе і роздумів] / Д. Кремьн ; упоряд. : О. Кремьн, Т. Кремьн. – К. : Ярославів Вал, 2024. – 512 с.

До книги-триптиху відомого українського поета, лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка Дмитра Кремня (1953–2019) увійшли як вибрані, так і останні вірші, роздуми, есе, літературні портрети й автосильветки.

«Сива райдуга» Дмитра Кремня – для справжніх шанувальників високого українського слова.

157. **Мадрига, Ірина. Завербоване кохання** : повість / І. Мадрига ; Дика Галя : повість / Олександр Гаврош. – Тернопіль : Вид-во Богдан, 2024. – 208 с.

Цією добіркою сучасної української прози «Видавництво Богдан» започатковує серію «Лінія любові», в якій розповідатиметься про взаємини чоловіків і жінок у всій їхній розмаїтості. Бо ж у кожного своя, індивідуальна лінія любові, як і лінія життя чи лінія долі.

Тема кохання – одна з найпопулярніших серед читачів різного віку. Повісті, пропоновані у першому випуску «Лінії любові», єднає міцна документальна основа, що робить їх не тільки захопливим читивом, але й документами своєї доби.

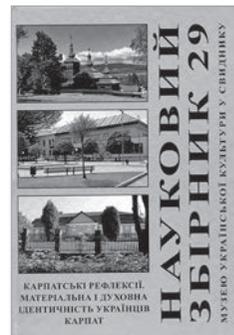
Чи існувало щасливе кохання в часи СРСР? Яким було те підрадянське життя? Для когось ця книжка стане певним поверненням в часи своєї молодості чи зрілості, а для когось – повним відкриттям невідомих реалій.

158. **Науковий збірник музею української культури у Свиднику**. Вип. 29 : Карпатські рефлексії. Матеріальна і духовна ідентичність українців Карпат / упоряд. Я. Джоґаник. – Свидник : Вид. Словац. нац. музею, 2024. – 480 с. – Тит. арк. паралел. словац. мовою.

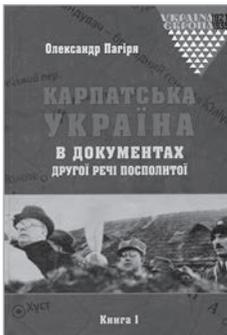
У черговому збірнику «Наукового збірника Музею української культури у Свиднику» збережений традиційний поділ на складові частини: «Етнографія», «Історія», «Культура і мистецтво», «Мовознавство та літературознавство», «Звіти і рецензії» та довільні блоки, що синхронно і діакронно представляють пульсацію музейного життя в професійній діяльності, культурних і громадських рухах, визначних подіях: «Музейна комунікація», «Ювілеї», «In memoriam». У рубриці «Історичні джерела» продовжується публікація цінного матеріалу зі «Словника мікротопонімів українських сіл Східної Словаччини» Миколи Дуйчака та фундаментальної праці Михайла Лучкая «Історія карпатських русинів» у двомовному українсько-латинському викладі.

159. **Офіцинський, Роман. Степан Бандера** / Р. Офіцинський. – Х. : Фоліо, 2024. – 608 с. – (Серія «Життя видатних українців»).

Степан Бандера (1909–1959) – непересічна історична постать. Його життя та діяльність донині викли-

кають небуденний розголос серед масової аудиторії та заповзяті політичні й наукові дискусії в багатьох країнах. Упродовж трьох десятиліть він був активним учасником визвольного руху, опосередковано й безпосередньо причетний до появи важливих ідеологічних, стратегічних і тактичних засад визволення України. Його біографія помережена випробуваннями: в'язень польської та німецької держав сумарно близько дев'яти років, убитий за наказом радянського керівництва. Степан Бандера, поза сумнівом, був людиною видатною завдяки мужності та силі волі, організаційним здібностям, фанатичній вірі в незалежну Україну й самопожертві. Його погляд на власне життя сповнений героїзмом: люди смертні, а ідеї вічні. Шовіністи називають бандерівцями українських патріотів, адже провідник С. Бандера став синонімом поняття патріотизму.

160-161. Пагіря, Олександр. Карпатська Україна в документах Другої Речі Посполитої : у 2 кн. / О. Пагіря ; пер. з пол. М. Боянівської ; картограф А. Карбівничий. – Л. : Україна Модерна ; Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2024. – (Серія «Україна. Європа: 1921–1939». Підсерія «Карпатська Україна 1938–1939»). – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Кн 1. – 500 с. + 4 іл.;

Кн 2. – 832 с.

Серед усіх акторів, залучених до розв'язання карпатоукраїнського питання у 1938–1939 рр., Польща вирізнялася особливими мотивами. З одного боку, її дії проти Карпатської України були складовою боротьби за збереження українських земель у складі Другої Речі Посполитої та відповідно її великодержавного статусу в міжнародній політиці. З іншого боку вони були частиною ширшої стратегії Варшави, що передбачала знищення Чехо-Словаччини як незалежної держави та плацдарму впливів Франції у Центрально-Східній Європі з метою зведення на руїнах республіки Масарика – Бенеша власного геополітичного проекту – «Третьої Європи» («Міжмор'я»). Саме на карпатських перевалах польська дипломатія і військо відчайдушно намагалося закласти фундамент під згаданий проект, адже саме тут перетинались зовнішньополітичні інтереси ключових союзників Польщі – Угорщини та Румунії, які мали сформувати ядро згаданого блоку.

Запропонований до уваги збірник є продовженням підсерії «Карпатська Україна 1938–1939». Він вводить у науковий обіг цілий комплекс як вже відомих, так і зовсім невідомих урядових, політичних, військових і дипломатичних документів Другої Речі Посполитої (загалом 534), які відкривають польський погляд на проблему українського державотворення на Закарпатті в один із найбільш яскравих і водночас драматичних періодів історії регіону, коли той перетворився на об'єкт жвавого міжнародного зацікавлення та завзятої геополітичної боротьби. Польські джерела не тільки дозволяють вписати проблему Карпатської України у центральноєвропейський контекст, але і простежити ширший процес інтернаціоналізації українського питання та визначити роль останнього у вирішенні долі війни та миру на Європейському континенті напередодні Другої світової війни.

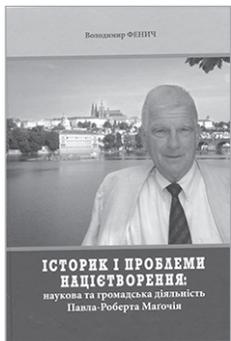
162. Савчин, Михайло. Конституція: люди та інституції : (SWOT-коментар) / М. Савчин ; Ужгород. нац. ун-т, Наук.-дослід. ін-т порівнял. публ. права та міжнар. права. – К. : Юрінком Інтер, 2024. – 680 с.

Монографія видана у форматі SWOT-коментаря Конституції України. Цей коментар переслідує три цілі: по-перше, наскільки приписи Конституції забезпечують інституційну спроможність держави та ефективний і дієвий захист прав людини; по-друге, яка існує юриспруденція Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та деяких органів конституційної юстиції зарубіжних країн з відповідних питань; по-третє, наскільки адекватно й ефективно конкретизуються і розвиваються конституційні принципи у положеннях поточного законодавства.

Традиційний підхід у коментуванні тексту Конституції через приписи законів є неспроможним, оскільки людей цікавить такий коментар з точки зору оскарження положень законів у Конституційному Суді шляхом звернення із конституційним поданням чи конституційною скаргою.

Акцент зроблено на інституційній спроможності держави, яка має мати достатньо ресурсів задля забезпечення захисту людських прав на засадах поваги до людської гідності, свободи, рівності, верховенства права та додержання належної правової процедури.

163. **Феніч, Володимир. Історик і проблеми націєтворення: наукова та громадська діяльність Павла-Роберта Маґочія** / В. Феніч ; редактування та імен. покажч. Л. Ільченко. – Пряшів : Vydavateľ'stvo Pad'ak, 2024. – XVI + 624 с. : іл. – Тит. арк. паралел. англ. мовою.

Сучасний американсько-канадський історик Павло-Роберт Маґочій, чиє карпаторусинське походження в якійсь мірі визначило коло його наукових інтересів, є автором понад 900 англomовних та україномовних публікацій з україністики та карпаторусиністики, у т. ч. майже 70-ти книжок. Серед них «Україна: історія її земель та народів», «Ілюстрована історія України», «Крим: наша благословенна земля», «Євреї та українці: тисячоліття співіснування», «Підкарпатська Русь: формування національної самосвідомості (1848–1948)», «Народ нізвідки: ілюстрована історія карпаторусинів», «Спиною до гір: історія Карпатської Русі та карпаторусинів» тощо.

164. **Чендей, Іван. Птах у своєму гнізді** : оповідання. – К. : Видав. дім «КОМОРА», 2024. – 376 с.

Є земля, яку називають Срібною, край Полонинських гір, Гуцульських Альп та Вулканічних Карпат. І є письменник, який пізнав душу цього краю. Іван Чендей (1922–2005) – один із найвідоміших закарпатських прозаїків, неповторний новеліст, сценарист культового фільму «Тіні забутих предків», лауреат Шевченківської премії (1994), співзасновник PEN Ukraine. Творчість І. Чендея – це про любов до свого: історії, звичаїв, пам'яті, простих людей із чистими й гарячими серцями. І про уславлення цієї любові у слові. Шлях письменника в літературі був непростим: роки утисків, гонінь, звільнень і цькувань. Але він долав своїм голосом навколишній холод мовчання. Цією збіркою вибраної малої прози І. Чендей повертається до читача вітром з полонини, сполоханими чайками, зимовим світанком, червоним золотом осіннього сонця, березневим снігом, білою дорогою для двох.

165. **Шапсаль, Мадлен. Закохані** : [роман] / М. Шапсаль ; пер. з франц. В. Мотрук. – [Тернопіль : Вид-во Богдан, 2024]. – 192 с.

Це книжка про кохання в будь-якому віці.

Ба більше, про кохання по-французьки – віддане, безрозсудне і трохи шалене. Будь-де і будь-коли, особливо влітку. Герої цього роману вступають у стосунки з

одними партнерами, потім із іншими, повертаються до колишніх.

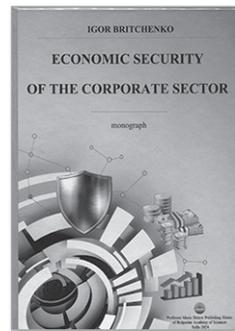
Кохання – сенс їхнього життя, чудові спогади та підтвердження, що все було не намарно.

166. Шумицька, Галина. Мовна ситуація на Закарпатті в 1991–2021 роках : регіон. вимір мов. політики / Г. Шумицька ; М-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови, Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. у-нт» . – К. : Видавн. дім «Києво-Могилянська академія», 2024. – 436 с.

У монографії проаналізовано мовнополітичні тенденції на Закарпатті впродовж 1991–2021 р. з огляду на загальноукраїнський контекст, розглянуто основні українські законодавчі ініціативи в галузі мовної політики з акцентуванням на тих правових нормах, які регулюють порядок застосування державної та інших мов (зокрема мов національних меншин) в Україні, що особливо важливо з регіонального ракурсу; запропоновано концепцію аналізу регіонального виміру мовної політики на Закарпатті в загальноукраїнському суспільно-політичному контексті; окреслено роль медіа, зокрема інтернетового дійсного лінгвопростору, у формуванні регіональної мовнополітичної ситуації; уведено в науковий обіг низку архівних джерел із мовного питання на Закарпатті після 1991 р.; уперше проведено комплексний аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2017–2019 рр. як індикатора мовної компетентності учасників ЗНО; проаналізовано й узагальнено результати дослідження того, як у регіоні сприймають освітні мовні новації через опитування різних категорій респондентів протягом 2018 р.; виконано моніторинг експериментального досвіду впровадження елементів мультилінгвальної освіти в навчальних закладах України, зокрема й Закарпаття.

Дослідження може бути цікавим для представників органів державної влади й місцевого самоврядування й використане для розроблення стратегії щодо провадження мовної політики в регіоні; для науковців, викладачів, студентів вищих навчальних закладів і всіх, хто цікавиться мовною ситуацією і мовною політикою в Україні.

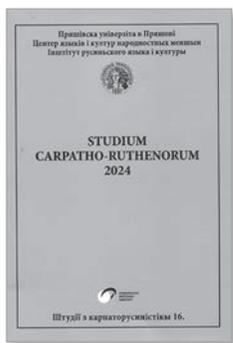
167. Britchenko, Igor. Economic security of the corporate sector / I. Britchenko. – Sofia : Professor

Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2024. – 166 с. – Текст англ. мовою.

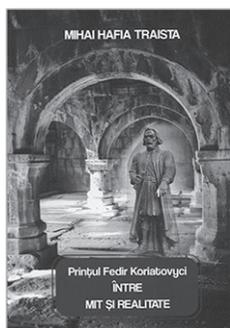
Монографія присвячена актуальним аспектам економічної безпеки корпоративного сектора та охоплює весь цикл безпеки від теоретико-методологічних аспектів безпеки до застосування економіко-математичних методів прогнозування та моделювання безпеки корпоративного сектора.

Монографія може становити інтерес для науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, докторантів і студентів, а також практичних працівників органів і установ економічної безпеки корпоративного сектора.

168. Studium Carpatho-Ruthenorum 2024 = Штудії з карпаторусиністики 16. / Пряшівська універзіта в Пряшові, Центр языків і культур народностных меншын, Інштїтут русинського языка і культури ; зоставителька і одповідна редакторка К. Копорова. – Пряшів : Wydavatelstvo Prešovskej univerzity, 2024. – 80 с.

Інститутом русинської мови і культури Пряшівського університету (Словаччина) з лютого 2009 р. започатковано проведення Наукових семінарів з карпаторусиністики. Семінари адресовані як студентам-русиністам, так і всім, хто займається проблемами історії та культури, мови та літератури карпатських русинів. Пропонований збірник складатиметься з доповідей та повідомлень із семінарів, проведених у 2024 році.

169. Traișta, Mihai Hafia. Prințul Fedir Koriatovyci : între mit și realitate / M. H. Traișta ; [Havros, Olexandr]. Prințul Koriatovyci : (legenda castelului Mukacevo) : teatru în trei acte / O. Havros. – București : Editura RCR Editorial, 2024. – 126 p. : il. – Текст румун. мовою.

Хоча минуло понад 600 років від смерті подільського князя Федора Корятовича (помер у 1414 р.), він залишається однією з видатних і загадкових постатей в історії Закарпаття.

До книги увійшли відомості про постать Федора Корятовича та його правління на Мукачівщині й Березівщині, а також п'єса О. Гавроша «Князь Корятович».

**ВИДАННЯ 2023 РОКУ,
ЩО НАДІЙШЛИ ДО БІБЛІОТЕКИ
ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ**

170. **Валтон, Арво = Valton, Arvo. Вишнева гілка = Kirsioks** : роман / А. Валтон ; пер. М. Антоненко. – [Мукачево] : Карпат. вежа, 2023. – 144 с.

171. **Василь Гаджега, Георгій Горват, Іван Качур, Василь Станкович.** – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], [2023?]. – 313 с. : іл.

172. **Кешеля, Дмитро Михайлович. Доживемо до зеленої травички** : роман-чотирилітисник / Д. М. Кешеля. – Ужгород : TIMPANI, 2023. – 448 с.

173. **Матеріали 78-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу «УжНУ»** : ф-т післядиплом. освіти та доуніверситет. підготовки / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т післядиплом. освіти та доуніверситет. підготовки ; редкол. : І. В. Чопей [та ін.]. – Ужгород : [ФОП Сабов А. М.], 2023. – 58 с.

174. **Петефі, Шандор = Petőfi, Sándor. Витязь Янош** : поема = **János vitéz** : elbeszélő költemény / Ш. Петефі = S. Petőfi ; пер. Ю. Шкробинець = fordította J. Skrobinec ; іл. Я. Рейті ; озвучення текстів (QR-коди) : О. Шип та А. Стельмах (укр.), М. Теречік (угор.). – Ужгород = Ungvár : Карпати = Kárpáti Kiadó, 2023. – 160 с. : іл. – Текст укр., угор. мовами.

175. **Петефі, Шандор. Поезії** : вибрані твори. Ювілейне вид. / Ш. Петефі ; пер. з угор. Л. Первомайського ; пер. : О. Лендел, Я. Колар [та ін.] ; вступ. ст. А. Хеізер ; Посольство Угорщини, Київ, Міжнар. громад. акад. «Модус Колоріс». – К., 2023. – 335 с. : іл. + **Petőfi, Sándor. Költészet** : válogatott költeményei.

Jubileumi kiadás / Magyarország Nagykövetsége, Kijiv, «Modus Coloris» Nemzetközi Társadalmi Akadémia. – Kijiv, 2023. – 335 o. : il. – Текст укр., угор. мовами. – Кн. перекрутка.

176. **Стегней, Світлана. 3 репертуару оркестру народних інструментів «Віртуози Закарпаття»** : навч.-метод. посіб. [Ноти] / С. Стегней, Володимир Стегней ; Департамент культури Закарпат. обл. військ. адмін., КЗ «Ужгород. муз. фах. коледж ім. Д. Є. Задора» Закарпат. облради. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2023. – 112 с.

177. **Токар, Маріан. Чорно-білі дні...** : поет. триптих / М. Токар. – Ужгород : РІК-У, 2023. – 200 с. – (Студія «Вільний соціум».).

178. **Vacho, Robert = Бачо, Роберт. Automotive industry in the regions of Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives = Автомобільна промисловість в регіонах України: ключові підходи до оцінки ринку праці та перспектив бізнесу** / R. Vacho, Nina Poyda-Nosyk = Р. Бачо, Ніна Пойда-Носик. – Berehove = Берегове : Transcarpathian Hungarian College = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2023. – 112 р. – Текст англ. мовою.

179. **Liakh, Tetiana = Лях, Тетяна. Basics on Linguistics: Communication for Medical Professionals = Основи мовознавства: мова професійного спілкування в медицині** : course of lectures on the discipline «Ukrainian as a Foreign Language» for medical students of the 4th year = курс лекцій із дисципліни «Українська мова як іноземна» для студентів-медиків 4 курсу / T. Liakh, Natalia Malets = Т. Лях, Наталія Мялець ; Ministry of education and sciences of Ukraine [та ін.]. – Ужгород = Uzhhorod : [Вид-во УжНУ «Говерла»]. 2023. – 124 с. – Текст англ. мовою.

180. **Ukrán-magyar filológiai fogalomtár = Українсько-угорський глосарій філологічних термінів** / összeállította és szerk. : V. Gazdag = уклад. і ред. В. Газдар. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2023. – 192 о. – Текст угор., укр. мовами.

181-183. **Ukrán irodalmi antológia = Українська літературна антологія** [в 3-х кн.] / szerk. : E. Bárány, V. Bárány, V. Gazdag = ред. : Є. Барань, А. Барань, В. Газдар. – Beregszász = Берегове : II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola = Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці II, 2023. – Текст угор. мовою.

1. : **A kezdetektől a XIX. század közepéig = 3** **початку історії до середини XIX століття.** – 188 о.;
2. : **A XIX. század közepétől a XX. század elejéig = 3** **середини XIX до початку XX століття.** – 224 о.;
3. : **A XX század = XX століття.** – 122 о.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Авшенюк Н. М. **42**
Алексович В. **68**
Андрейко В. І. **22**
Антоненко М. **77, 170**
Аркас, родина **92**
Арсені К. **39**

Б

Бабинець М. Ю. **73**
Бадзьо Ю. В. **21**
Бадида А. Ю. **28**
Бадида М. Б. **8**
Балінт І. І. **61**
Балла Е. **72**
Балла Л. **104**
Бандера С. **159**
Баняс-мол. В. **112**
Бараболя М. **92**
Барань А. **181-183**
Барань Є. **72, 149, 150, 181-183**
Барчій І. Є. **144**
Басараб М. М. **74**
Бачо Р. Й. **25-27, 146-148, 178**
о. Бедь В. **153**
Белякова Н. **145**
Бергхауер-Олас Е. **48**
Берегасі А. **149, 150**
Береш М. **66**
Беца А. С. **3**
Бичко М. В. **61**
Бігун М. Ю. **67**
Бідзіля П. П. **61**
Біланчук І. І. **11, 110, 129**
Біляк С. Т. **151**
Біров П. С. **2**
Бірчак В. **92**
Бондарчук Н. Я. **70**
Боряк Г. В. **139**
Боянівська М. **160, 161**
Бризгун-Шанта Л. **75**
Булеца С. Б. **32, 35**
Бурмек-Дюрі М. М. **76**

В

Вайн С. **17**

Вайнагіт Т. **65**
Валтон А. **77, 170**
Веґеш А. **15**
Веґеш М. **15, 133**
Вербицький В. **78**
Висіцька Т. Ф. **12, 13**
Віднянський С. В. **139**
Вірц У. **17**
Волков М. **39**
о. Волошин А. І. **121, 122, 133**

Г

Габорець В. С. **79**
Гаврош О. Д. **152, 157, 169**
Гаджега В. **113, 171**
Газдаг В. **149, 150, 180, 181-183**
Ганинець П. П. **57**
Ганич Й. **10**
Ганич Т. М. **63**
Ганусинець Д. **80**
Гасинець Я. С. **55**
Герич А. Й. **29**
Герцог Ю. **20, 138**
Гечко Б. **81**
Гиря В. **23**
Гідаш А. **104**
Голомб Р. **66**
Голубець Ю. **116**
Гомонай Г. М. **52**
Горак Р. **153**
Горват В. **76**
Горват Г. **113, 171**
Грабовецький В. **15**
Греба І. **48**
Грицан-Чонка Т. **154**
Густі В. П. **74, 120**
Гуттерер Є. **48**

Ґ

Ґренджа-Донський В. **92**

Д

Данилець Ю. **140, 145**
Дашкевич Я. **15**
Дев'ян В. **38**
Делеган С. В. **50**

Денисенко С. **116**
Дешко М. Ю. **111**
Джоґаник Я. **158**
Діброва В. В. **60**
Дмитришин Л. Ю. **82**
Довжанин О. В. **134-137**
Дурунда А. **88**

Ж

Женюх В. **119**
Жихарев В. М. **51**
Жулканич Б. **116**
Жупан А. **83**
Жупан В. **83**
Журавський В. С. **33**

З

Завадяк М. І. **84**
Завілопуло А. М. **52**
Заклинський К. **92**
Зан М. **23, 84**
Зореслав **92**

І

Ільченко Л. **163**
Ірлявський І. **92**
Ісайович А. **91**
о. Ісайович І. **91**

К

Кампо В. М. **21**
Кампо С. В. **21**
Кантемир В. **17**
Канюка О. А. **6, 8, 134-137**
Карабанов Є. О. **70**
Карабін Т. О. **19**
Карбівничий А. **160, 161**
Качур І. Д. **113, 171**
Кедик А. В. **61**
Кемпбелл Дж. Р. **41**
Керецман В. Ю. **114**
Керецман Н. П. **114, 124**
Кешеля Д. М. **172**
Кіраль С. **109**
Кічера В. **14**
Клименко Ю. А. **22**
Кобзар *див.* Шевченко Т.
Ковач Ю. В. **106**

Когут Е. **123**
Когутич І. І. **61**
Когутич-Гаврош І. В. **8**
Козак І. Ю. **73**
Козар Ю. Ю. **56**
Козоріз О. **97**
Колар Я. **175**
Колесник А. **58**
Коложварі С. **123**
Комарницький М. **39**
Конар Р. **85**
Кондрат О. **66**
Копорова К. **168**
Кордонець (Іванина) В. **86**
Корятювич Ф., князь **169**
Кошовий І. **41**
Кремінь Д. **143, 156**
Кремінь О. **156**
Кремінь Т. **156**
Кришинець-
    Андялошій К. О. **46**
Кудрявська Л. **87**
Кукуруза, родина **92**
Кульма О. **85**
Кунин О. О. **61**
Куцов К. **126**

Л

Лазур Я. В. **33, 34**
Лакатощ В. С. **88**
Ластовецький М. В. **67**
Легеза В. **30**
Лендел О. **175**
Леньо П. **125**
Липа Ю. **92**
Липинський В. **15**
Липчей М. С. **67**
Лисяк-Рудницький І. **15**
Літераті Т. **68, 116**
Ліховицький Я. О. **31**
Ліхтей І. М. **127, 139**
Ліхтей Т. **90, 96, 97**
Ловас Г. **66**
Лукеча М. Ю. **89**
Лях О. **138**
Лях Т. **20, 179**
Лыжечко М. **2**

М

Маґочій П.-Р. **163**
Мадрига І. **157**
Мазютинець Г. В. **3**

Макара Ю. В. **57**
Макарович В. К. **69**
Макіавелі Н. **86**
Маланюк Є. **92**
Маличкович О. Б. **50**
Маляр М. М. **141, 142**
Мамасуєв *див.* Федор
Маріонда І. І. **70**
Марусинець М. **1**
Маруха Р. **59**
Масляник О. **153**
Мацола В. **120**
Менджул М. В. **32, 34, 35**
Мільо А. В. **108**
Мілютин Д. (*позивний*
    Таксист) **91**
Мица В. **66**
Мица О. В. **3**
Могорита Г. **130**
Могорита М. **130**
Моґіш Ф. **92**
Молнар Є. **1**
Моняк І. **115**
Мотрук В. **165**
Муска М. **14**
Мухин М. М. **92**
Мялець Н. **179**

Н

Надь Б. **123**
Намачі М. **143**
Невицька І. **92**
Нейметі М. **94**
Немеш П. Ф. **93**
Нерваль Ж., де **112**
Несух Л. М. **4**
Нитка В. І. **57**
Новграді-Лецо В. **94**

О

Огієнко І. **15**
Орос І. І. **25**
Остапець Ю. **23, 37**
Офіцинський Р. **121, 159**

П

Павлишин Р. Є. **51**
Павліч М. **155**
Пагір'я О. **160, 161**
Падяк В. **155**
Падяк Л. О. **6, 8, 134-137**
Пак М. **95**

Панов А. **128**
Панчук Н. **96**
Параджанов С. **109**
Парандовський Я. **97**
Певсе А. **72**
Первотомський Л. **175**
Пересоляк В. **30, 37**
Переста О. **98**
Петерварі Н. **38**
Петефі Ш. **174, 175**
Петровці-Кук М. М. **99**
Петрюк Д. **40**
Пецко В. І. **3**
Пігуляк М. М. **100**
Пітюлич М. **24**
Подрига В. **109**
Пойда-Носик Н. **146-148, 178**
Поллої К. **48**
Попик Т. Ю. **52**
Потехін О. В. **22**
Потокі Г. **26, 27**
Потушняк, родина **92**
Поханіч Я. **107**
Прібиткова О. **101**

Р

Ребрик А. **92**
Ребрик Н. **86**
Ребрик О. **92**
Рейті Я. **174**
Риляк І. **102**
Різак Г. В. **53, 54**
Рішко М. В. **61**
Роман В. І. **52**
Рудницька М. **15**

С

Савчин М. **162**
Савчук М. **103**
Самборовські-Нодь І. **47, 118**
Самчук У. **92**
Семків І. **17**
Семхоп Е. М. **70**
Сліпий Й. **15**
Слуцька Є. Й. **6**
Соломонюк Ю. **94**
Станинець Ю. **92**
Станкевич-Коваль К. **5**
Станкович В. **113, 171**
Старосольський Ю. **75**
Стегней В. **176**

Стегней С. **176**
Стельмах А. **174**
Стефаник В. **15**
Ступник Я. В. **19**
Сусол В. **40**
Сухан І. С. **19**

Т

Таксист, *позивний див.*
Мілютин Д.
Теречік М. **174**
Тетеря А. М. **61**
Тимофієва О. **45**
Товканець Г. В. **42, 44, 46**
Товт В. А. **70**
Тодоров І. Я. **22**
Тоїчкіна О. **68**
Токар М. **18, 30, 37, 177**
Токарев С. **12**
Торохтін О. М. **7, 64**
Трачук П. А. **19**
Турок М. І. **16**
Туряниця Ю. В. **129**

У

Устич О. В. **61**

Ф

Федака П. М. **9, 122, 130**
Федака П. П. **9**
Федака С. Д. **131, 132**
Федор (Мамасуєв) **145**
Фенич В. **163**
Фетько Ю. І. **34**
Фодор І. **123**
Франко І. **15**
Фредрив, рід **15**

Х

Хеізер А. **175**
Химіч Л. **66**
Хланта В. Р. **49**
Хланта І. В. **49, 79**
Худіш П. **125**

Ц

Цитровський А. **66**

Ч

Чайковський А. **15**
Часто П. **41**
Чендей І. **109, 164**
Чепелюк О. **80**

Червякова О. В. **4**
Черничко С. С. **1, 25**
Чикаленко Є. **15**
Чік А. **66**
Чопей І. В. **173**

Ш

Шандор Ф. **18**
Шапсаль М. **165**
Шевельов Ю. **15**
Шевера М. **123**
Шевченко Т. **104**
Шелак О. О. **8**
Шептицька С. **15**
Шептицький А.,
митрополит **15**
Шип О. **174**
Шип Ю. В. **105**
Шкробинець Ю. **174**
Шніцер І. **126**
Шоля І. С. **71**
Штефуца В. **72**
Шумицька Г. **166**
Шутурма М. С. **152**

Щ

Щербан Т. Д. **43**

Ю

Юрійчук М. **106**

Я

Ярош П. **90**
Яцканин І. **90**

***

В

Bacsó R./Bacho R. **26, 27, 146-148, 178**
Balla E. **72**
Balla L. **104**
Bárány B. **72, 181-183**
Bárány E. **149, 150, 181-183**
Beregzászi A. **149, 150**
Berghauer-Olasz E. **48**
Britchenko I. **167**

F

Fetko Y. **36**
Fodor I. **123**

G

Gazdag V. **149, 150, 180, 181-183**

Greba I. **48**

H

Havros O. **169**
Hidas A. **104**
Hrytsan-Chonka T. **154**
Hutterer E. **48**

K

Kohút E. **123**
Kolozsvári I. **123**
Koriatovyci F. **169**

L

Lazur Y. **36**
Liakh T. **179**

M

Malets N. **179**
Marukha **59**
Mendzhul M. **36**
Molnár D. E. **117**

N

Nagy B. **123**

P

Pallay K. **48**
Pataki G. **26, 27**
Petőfi S. **174, 175**
Pochanič J. **107**
Pószte A. **72**
Poyda-Noszik N. **146-148, 178**

S

Sevcenko T. **104**
Severa M. **123**
Skrobinec J. **174**
Stefuca V. **72**
Szamborovszkyné- Nagy I. **47, 117, 118**

T

Torokhtin A. M. **64**
Traista M. H. **169**

V

Vainagii T. **65**
Valton A. **170**

Z

Zeňuch V. **119**

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ

А

- Абетка дослідників **98**
Августин Волошин **121**
Августин Волошин: шлях у безсмертя.
Постать подвижника у музейних реліквіях **122**
Автомобільна промисловість в регіонах України: ключові підходи до оцінки ринку праці та перспектив бізнесу **178**
Адміністративна діяльність органів поліції України **19**
Адміністративно-правові засади доступу до публічної інформації в Україні **31**
Актуальні питання публічного управління в регіоні. Вип. 2 **37**
Актуальні питання фундаментальних дисциплін у медичних закладах вищої освіти **56**
Аналітична медицина. Есенціальна база курсу **64**
Атмосферна корозія телекомунікаційних оптичних середовищ для халькогенідної фотоніки **66**

Б

- Біоорганічна хімія **53**
Бухгалтерський облік інноваційного капіталу підприємства: теоретико-методологічні аспекти **69**

В

- Василь Гаджега, Георгій Горват, Іван Качур, Василь Станкович **171**
Вдосконалення системи фізичного виховання та спорту в контексті європейського розвитку **70**
Вектори розвитку сучасної освіти: духовність, взаємодія, комунікація, компетентність **42**
Вибрані твори **104**
Виклики сучасної освіти зумовлені екстремальними умовами функціонування **48**
Винна історія Закарпаття **68**

- Витязь Янош **174**
Вишнева гілка **170**
Вірші для четвертого **107**
88° **87**
Волошин Августин Іванович: від учителя до президента Карпатської України **133**
Вступ до вебтехнологій **3**

Г

- Гетиня над Тисою **110**
Голоси всередині **78**
Греко-католицький Севлюш **11**

Д

- 12 кроків молодого науковця в загальній медичній практиці **58**
Державна служба і державний службовець в Україні **30**
10 бригада «Едельвейс»: 2015–2022 **39**
Динаміка іменника жителів м. Ужгорода в ХХ ст. **71**
Добровольець **38**
Довідник з медичної термінології **65**
Доживемо до зеленої травички **172**

Е

- «Едельвейси»: історія хоробрих **40**
Економічна теорія: мікроекономіка **27**

Є

- Європейська інтеграція: питання політики України у сфері забезпечення прав національних меншин (спільнот) на шляху вступу Української держави в Європейський Союз (на прикладі Закарпаття) **20**

З

- З репертуару оркестру народних інструментів «Віртуози Закарпаття» **176**
Завербоване кохання **157**
Закарпаття на сторінках преси за ...
2024 рік **134-137**
Закохані **165**

Запалала наша ватра **75**
Застрельте мене, не мучте!.. **76**
Земнобуття **95**
Зустріч культур: українсько-чесько-словацькі культурні зв'язки австро-угорського періоду (кінець XIX–початок XX ст.) **124**

I

Іван і John **41**
Ідеальна релігія **12**
Ідентичності в умовах пограниччя **125**
Інтерфейса **2**
Інформаційний бюлетень. № 44-45 **138**
Історик і проблеми націєтворення: наукова та громадська діяльність Павла-Роберта Маґочія **163**
Історичне краєзнавство на Закарпатті поч. XIX–30-х рр. XX ст. **114**
Історичний часопис з богемістики і словачістики. Вип. 10 **139**
Історія Греко-Католицької Церкви від заснування перших християнських конфесій до 2024 року **13**
Історія держави і права зарубіжних країн **128**
Історія Свято-Троїцької греко-католицької парафії м. Ужгород **14**
Історія села Вельке Ревіштя **119**
Історія України. Т. 15, Т. 16 **131, 132**

K

Кавалки душі **94**
Казки Закарпаття в записках Івана Хланті **49**
Календар «Просвіти» на 2024 рік **9**
Календар краєзнавчих пам'ятних дат Закарпаття на 2025 рік **8**
Камо грядеши?: Динамічні процеси в сучасній карпаторусиністі **155**
Карпатська Україна в документах Другої Речі Посполитої. Кн. 1, Кн. 2 **160, 161**
Карпатська Україна як етап українського державотворення та боротьби українців за незалежність у XX ст. **126**
Кібербезпека в транскордонному співробітництві **1**
Книга Закарпаття: анотований каталог видань року 2023 року **6**

Князь Української Церкви. Митрополит Андрей Шептицький: сторінки життя і діяльності **15**
Козуля-капризуля **83**
Коли й душа плаче **73**
Конституційний контроль у Французькій Республіці: теоретико-правовий вимір **28**
Конституція: люди та інституції **162**
Концепт БІЖЕНЕЦЬ: лінгвокультурний вимір (2014–2024 рр.) **108**
...Крізь сльози **82**

L

Лінія у Бога на долоні **80**
Лісова політика, економіка і екологія – єдині **67**

M

Матеріали 78-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія». Т. I **55**
Матеріали 78-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу «УжНУ» **173**
Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної студентської конференції «UZHGOROD Міжнародна та регіональна безпека» **22**
Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної студентської конференції «Uzhhorod Medical Students' Conference» **60**
Мене веде Божа Рука **151**
Методологічні засади менеджменту в теорії та практиці управлінської діяльності **4**
Методологія органічного синтезу **54**
Мить **89**
Міграційний контроль в умовах сучасних виликів **29**
Між зеленими рядками України **50**
Між Карпатами і Татрами. Вип. 40 **90**
Місія **153**
Мовна ситуація на Закарпатті в 1991–2021 роках **166**
Молекулярна фізика і термодинамічні властивості речовин. Ч. 2: Термодинаміка **51**
Мрій. Вчись. Дій **102**

Н

- На молекули **81**
На мольберті життя **74**
На путь життєву оглядаючись... **93**
Набір тестових питань з електрокардіографії та ехокардіографії **61**
Налице тай нарубы **84**
...натхненний доробок натхнення... **7**
Науковий вісник Ужгородського університету
Серія : Історія. Вип. 2 (51) **140**
Серія : Математика і інформатика Т. 44, № 1, Т. 45, № 2 **141, 142**
Серія : Філологія. Вип. 1 (51) **143**
Серія : Хімія. Вип. 2 (52) **144**
Науковий збірник музею української культури у Свиднику. Вип. 29 **158**
Наукові записки Богословсько-історичного науково-дослідного центру імені архімандрита Василя (Проніна). Вип. 11 **145**

- Небо зі смаком отрути **103**
Ніхто не повинен це бачити **91**
Нове Давидково – село над Латорицею **113**

О

- Оделетти для Химер **112**
Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції **43**
Осінні кросна **86**
Осіння школа медичної освіти **62**
Основи мовознавства: мова професійного спілкування в медицині **179**
Особисті немайнові права особи та права на віртуальні активи в умовах цифровізації: порівняльний аналіз законодавства країн Європейського Союзу **32**

П

- Парад прапорів **100**
Пелюстки пам'яті Дешковиці **111**
Персональна справа Івана Чендея № 18257. Т. I **109**
Подих війни **101**
Поезії **175**

- Порівняльний аналіз соціально-економічного становища Закарпаття в умовах сучасних викликів і перспектив майбутнього розвитку **26**
Правова природа міжнародного і транскордонного співробітництва **33**
Правові та інформаційні аспекти забезпечення безпеки в транскордонному співробітництві **34**
Про що шепоче стара липа **106**
Проблеми правового регулювання забезпечення особистих немайнових прав особи та прав на віртуальні активи в умовах цифровізації **35**
Професор Іштван Фодор (1907–2000 рр.). Життя і діяльність закарпатського ботаніка **123**
Птах у своєму гнізді **164**
Птахи, розтерзані війною **154**
50. Роки, віддані людям **57**

Р

- Регіон: соціально-економічні трансформації в умовах децентралізації **24**
Рецепт мрії **59**
Рідний край і дальні горизонти Василя Мацоли **120**
Робота з батьками молодших школярів: інструменти партнерської взаємодії **44**
Рухаємося від розумного до мудрого **10**

С

- Середньовічне місто **127**
Сива райдуга **156**
Сині краплини **77**
Скарби одвічної краси **79**
Соборний коровай **105**
Сонячний годинник **97**
Соціологія громадянського суспільства: інституціональний вимір **18**
Степан Бандера **159**
Стричава – заколисана часом **115**
Сучасні аспекти збереження здоров'я людини **63**
Сходінками фальсифікації історії Закарпаття та національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. XX ст. **130**

Т

- Таємниці старого альбому **45**
Тенденції розвитку закладів загальної
середньої освіти України наприкінці
XX ст. – початку XXI ст. **46**

У

- «У своїм краю шукай долю свою...» **88**
Убивство душі **17**
Ужгород колись і нині **116**
Ужгородські вакації **92**
Україністика в Угорщині та поза її межа-
ми III. **72**
Українська літературна антологія.
В 3-х кн. **181-183**
Українсько-угорський глосарій філологіч-
них термінів **180**

Ф

- Формат розвитку відносин України та
Європейського Союзу в контексті
російсько-української війни, виборчих
процесів та прав національних мен-
шин **23**
Фортель і Мімі **152**

Х

- Ходжу краєм... **96**
Хроніка Нодьберега. Оскільки джерела,
що збереглися після розрухи бурхли-
вого 20 ст., дозволили його розкрити,
завершено 2024 р. Господа **118**

Ц

- Цифрова економіка і сталий розвиток:
новітні тенденції у фінансах, обліку,
менеджменті та соціально-поведінко-
вих науках **25**

Ч

- Чари часу **99**
Час не зітре їх слід на Духовній Ниві **16**
Чехословацький період у житті Підкар-
патської Русі **129**
Чорно-білі дні... **177**

Ш

- Штудії з карпаторусиністики 16. **168**

Ю

- Ювілейний щорічник до 30-річчя Вели-
кобережського реформатського ліцею
47
Юрій Бадзьо: Філософія антиімперського/
антифашистського спротиву України
21

Я

- Ядерна фізика на Закарпатті **52**
Як створити успішний проект – важливу
складову проектного менеджменту **5**

***

А

- A Guide to Medical Terminology **65**
Acta Academiae Beregsasiensis.
Philologica. Спец. вип., Вип. III, № 1,
Вип. III, № 2 **149-150**
Acta Academiae Beregsasiensis. Eco-
nomics. Вип. 5, Вип. 6, Вип. 7 **146-148**
Analytical medicine. The course essential
base **64**
Automotive industry in the regions of
Ukraine: key approaches to assessing
labor market and business perspectives
178

В

- Basics on Linguistics: Communication for
Medical Professionals **179**
Básne na štvrtú **107**
Beregszász város monográfiája **117**
Bírd storn by War **154**

С

- Comparative legal research of cross-
border cooperation of higher education
institutions **36**

Д

- Dejiny obce Veľké Revištia **119**

Е

- Economic security of the corporate sector
167

J

János vitéz **174**
Jubileumi évkönyv a Nagyberegi
Református Líceum fennállásának 30.
évfordulójára **47**

K

Karpátalja társadalmi-gazdasági
helyzetének összehasonlítása napjaink
kihívásaiban és a jövőbeli kilátások
tükreben **26**

Kirsioks **170**

Költészet **175**

Közgazdaságtan-elmélet: mikroökonómia **27**

Krízishelyzetek hatása és kihívásai az
oktatásban **48**

N

Nagybereg krónikája: ahogy a viharos 20.
század pusztítása után fennmaradt
források feltárni engedték, az Úrnak
2024. évében befejezve **118**

Nuclear Physics in Transcarpathia **52**

P

PRÍMA-VERA. Насамперед – справжня **85**

Printul Fedir Koriatovyci **169**

Proceedings of 78th Final conference
on biology. Be professors and lecturers
of «Uzhhorod National University».
Vol. I **55**

Professzor dr. Fodor István (1907–2000).
Egy kárpátaljai botanikus élete és
munkássága **123**

S

Scientific notes Theological and
historical research center named after
archimandrite Vasily (Pronin). Issue 11
145

Studium Carpatho-Ruthenorum 2024 **168**

U

Ukrainisztika Magyarországon és a határon
túlon III. **72**

Ukrán irodalmi antológia. В 3-х кн. **181-183**

Ukrán-magyar filológiai fogalomtár **180**

Uzhhorod then and now **116**

V

Válogatott művek **104**

ЗМІСТ

Від укладача.....	3
НАУКА ТА ЗНАННЯ ЗАГАЛОМ. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦІ	5
КОМП'ЮТЕРНА НАУКА І ТЕХНОЛОГІЇ	6
УПРАВЛІННЯ. МЕНЕДЖМЕНТ	7
БІБЛІОГРАФІЯ І БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ	8
КАЛЕНДАРІ, АЛЬМАНАХИ.....	9
ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ	10
РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ (БОГОСЛОВ'Я)	11
СУСПІЛЬНІ НАУКИ.....	14
<i>Соціальна психологія.....</i>	<i>14</i>
<i>Політика .....</i>	<i>15</i>
<i>Економіка.....</i>	<i>17</i>
<i>Право. Юриспруденція.....</i>	<i>20</i>
<i>Державне адміністративне управління. Уряд. Військова справа.....</i>	<i>24</i>
<i>Військова справа.....</i>	<i>25</i>
ОСВІТА. ВИХОВАННЯ	27
КУЛЬТУРНА АНТРОПОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ. ЗВИЧАЇ. ТРАДИЦІЇ. СПОСІБ ЖИТТЯ. ФОЛЬКЛОР	31
МАТЕМАТИКА. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ	32
<i>Природа. Навколишнє середовище та його захист.....</i>	<i>32</i>
<i>Фізика.....</i>	<i>32</i>
<i>Хімія.....</i>	<i>34</i>
<i>Біологія.....</i>	<i>35</i>

ПРИКЛАДНІ НАУКИ. МЕДИЦИНА. ТЕХНІКА... 36	
<i>Медицина та медичні науки.....</i>	36
МАШИНОБУДУВАННЯ. ТЕХНІКА ЗАГАЛОМ.... 41	
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА СУМІЖНІ НАУКИ. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО. ЗЕМЛЕРОБСТВО. ТВАРИННИЦТВО. ПОЛЮВАННЯ. МИСЛИВСТВО. РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО..... 42	
БУХГАЛТЕРІЯ. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК. РАХІВНИЦТВО 43	
СПОРТ 44	
МОВА. МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО 45	
<i>Лінгвістика. Мовознавство.</i>	
<i>Мови .....</i>	45
<i>Література.....</i>	46
<i>Літературознавство.....</i>	58
ГЕОГРАФІЯ. БІОГРАФІЇ. ІСТОРІЯ..... 60	
<i>Краєзнавство. Міста і села краю.....</i>	60
<i>Біографічні дослідження.....</i>	64
ІСТОРИЧНА НАУКА. ІСТОРІОГРАФІЯ..... 67	
<i>Історія.....</i>	67
БУКЛЕТИ та МАЛОТИРАЖНІ ВИДАННЯ..... 70	
ВИДАННЯ, ЩО ПРОДОВЖУЮТЬСЯ 71	
ЛІТЕРАТУРА З КАРПАТОЗНАВСТВА та КНИГИ ЗАКАРПАТСЬКИХ АВТОРІВ, НАДРУКОВАНІ ЗА МЕЖАМИ ОБЛАСТІ 74	
ВИДАННЯ 2023 РОКУ, ЩО НАДІЙШЛИ ДО БІБЛОТЕКИ ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ 83	
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК..... 86	
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ВИДАНЬ 89	

Довідково-бібліографічне видання

КНИГА ЗАКАРПАТТЯ:

Анотований каталог видань 2024 року

*З фондів Закарпатської обласної універсальної наукової
бібліотеки імені Федора Потошняка*

Річник XXIII

Укладач **Л. О. Падяк**

Добір літератури угорською мовою **Є. Й. Слущька**

Коректор **Н. М. Бондаренко,**

Є. Й. Слущька (угорськомовні видання)

Відповідальна за випуск **О. А. Канюка**

Верстка та дизайн **Р. С. Кокіна**

Підписано до друку 10.05.2025 р. Гарнітура Arimo, Neuristica.
Ум. друк. арк. 5.6. Формат 60x84/16. Тираж 150 прим. Зам. № 300К.

Оригінал-макет виготовлено та видруковано: ТОВ «РІК-У»
88006, м. Ужгород, вул. Карпатської України, 36, e-mail: print@rik.com.ua
Свідоцтво Серія ДК № 5040 від 21 січня 2016 року

Книга Закарпаття: анотований каталог видань 2024 року [Текст] : з
К53 фондів Закарпат. обл. універс. наук. б-ки ім. Ф. Потошняка. – Річник
XXIII / Департамент культури Закарпат. облдержадмін. ; КЗ «Закарпат.
обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потошняка» Закарпат. облради ; уклад.
Л. О. Падяк ; добір літ. угор. мовою Є. Й. Слущька ; відп. за вип. О. А. Ка-
нюка. – Ужгород : РІК-У, 2025. – 96 с. : іл.

ISBN 978-617-8596-21-7

Видання вміщує короткі інформації про книжки та іншу друковану продукцію, що протягом 2024 року вийшли на Закарпатті. Бібліографічний опис та анотація супроводжуються репродукцією обкладинки книжки.

Каталог формується з надходжень обов'язкового примірника видань до Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потошняка як центральної книгозбірні регіону та подарованих бібліотеці видань від авторів.

Для фахівців книговидавничої справи на Закарпатті та в Україні, представників органів державної влади та управління, керівників бібліотек, книготоргів, книжкових бірж, книгарень, організаторів книжкових ярмарків, бібліографів, науковців, студентів тощо.

УДК 015(477.87)